

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

คดีจำนวนแรก อัยการสูงสุดยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกา
ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป
ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕
ระหว่างเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ผู้ถูกร้องได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองมีนางสาวอิสรา ขวงประสิทธิ์ ซึ่งต่อมา
เปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวพรรณารินทร์ ขวงประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรคและมีกรรมการบริหารพรรค
ตามเอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๑

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการ
การเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕
พฤษภาคม ๒๕๔๕ ส่งหลักฐานเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) ประกอบกับมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานที่ส่งมา ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ และเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ได้ร้องเรียนต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งว่า นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ถูกชักชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและรับเงินคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับมอบหมายให้ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งต่อไป

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ได้ทำการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานโดยแยกประเด็นการพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) กรณีของนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชนี ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรังนั้น บุคคลทั้งสามต่างให้การยืนยันว่าได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ และไปลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เมื่อนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งบุคคลทั้งสามจึงเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเป็นเวลาหนึ่งวัน จึงฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ

นอกจากนั้น การที่นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ได้ยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๒) ว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องติดต่อกันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอันเป็นความเท็จดังกล่าว เป็นเอกสารประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานซึ่งอาจ

ทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดบันทึกลงในใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แบบ ส.ส. ๑๘/ข ๑) อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

๒) กรณีของนายทักษนัย กี่สู่น จากคำให้การของนางสาวนิภา ให้การยืนยันว่านายทักษนัยเป็นผู้แนะนำให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เตรียมหลักฐานแล้วให้คนพาไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง และยังได้พาไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕ การกระทำของนายทักษนัยดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้งซึ่งที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

๓) กรณีของนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส. ๑๘/ข ๒) ส่งนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นการทำหนังสือรับรองอันเป็นเท็จและฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ มีความเห็นดังนี้

๑) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗

๒) ให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายทักษนัย กี่สู่น ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖

๓) เนื่องจากการกระทำของนางสาวอิสรา ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ออกหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ได้กระทำในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้อง จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เห็นควรแจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ดังกล่าว และเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้ว เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวโดยนางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคซึ่งเป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องนั้น เป็นตัวการร่วมมือกันหรือผู้สนับสนุนให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งที่รู้อยู่ว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๗๔ มาตรา ๑๐๐ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๒๖๗ และเป็นกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อาศัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕, ๑๒๓, ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑ ๓๔, ๑๐๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ แห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่ที่มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ขณะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา นางสาวยุวดี ทองอยู่เลิศ รักษาการเหรัญญิกพรรค ทำหน้าที่รักษาการตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจนกว่าจะมีการเลือกตั้ง หัวหน้าพรรคคนใหม่ การกระทำตามคำร้องที่กล่าวหาผู้ถูกร้องมิใช่การกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ เพราะมิใช่เป็นการกระทำที่เป็นศัตรูหรือฝ่ายตรงกันข้ามกับระบอบประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องมิได้กระทำการ ตามที่ถูกลกล่าวหา นางสาวนิภา นางรัชช และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเกินกว่าเก้าสิบวัน บุคคลทั้งสามได้เดินทางมาเขียนใบสมัครเป็นสมาชิกด้วยตนเองเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ และได้อนุมัติ ให้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ตามข้อบังคับผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฯ มิได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่าบุคคลทั้งสามได้ลาออกจาก สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ทั้งไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจแก่นายทะเบียนพรรคการเมืองอนุมัติการลาออกได้ หนังสือลาออกของบุคคลทั้งสามจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับผู้ถูกร้อง และยังถือว่าเป็น สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง การออกหนังสือรับรองสมาชิกพรรคให้บุคคลทั้งสาม จึงถูกต้องตามข้อบังคับพรรค มติ หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการบริหารพรรค และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งทั่วไปเป็นโมฆะ ย่อมมีผลให้ ข้อกล่าวหาใดๆ ตกไป และถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับเหตุแห่งคำร้องผูกพันกับการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ขอให้ยกคำร้อง

คดีสำนวนที่สอง ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ออก ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึง วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ซึ่งได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ผู้ถูกร้องได้จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นหัวหน้าพรรค โดยมีกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๔๕ คน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีหนังสือลับ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๒๓๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ส่งหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมาเพื่อให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการ ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยเห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากหลักฐานที่ส่งมาได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย กับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้อง พร้อมเอกสารเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องให้นายทะเบียนแต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งไปให้ผู้ร้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อกำตั้งให้ ยุบพรรค ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ต่อไป

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยกำหนดประเด็นตามคำร้องเรียนของนายวิจิต กับพวก ดังนี้

(๑) ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๔๕ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ได้เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติเพื่อล้มล้างรัฐบาลและประกาศขอนายกรัฐมนตรีพระราชทาน ตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ

(๒) ระหว่างมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่มีเหตุอันสมควรและมีเจตนาทุจริตขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของสมาชิกพรรคการเมืองอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกระดมมวลชนโดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” เพื่อให้ประชาชนเป็นศัตรูกับพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร จูงใจและรณรงค์ให้ประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือหากไปใช้สิทธิให้กากบาทในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๓) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยใส่ร้ายด้วยความเท็จ ว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โกงทั้งโคตร ปกครองประเทศโดย “ระบอบทักษิณ” ประเทศชาติสูญเสียวางอย่างใหญ่หลวง

(๔) เลขาธิการพรรคกับสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องสมคบกันว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และหัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทยให้ใส่ร้ายกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยว่าได้จ้างพรรคการเมืองอื่นลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นเท็จ

(๕) เลขาธิการพรรคกับผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องสมคบนำสมาชิกพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง แล้วใส่ร้ายด้วยความเท็จว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยเป็นผู้ว่าจ้างให้สมัครรับเลือกตั้ง

(๖) เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องหน่วงเหนี่ยวกักขังนางฐิติมา ภาวะดี และให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้ว่าจ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ต่อมาประธานกรรมการการเลือกตั้ง ให้นำคำร้องเรียนของนายณัฐชัย สิงหนาท และ เรือตรี ฉลาด วรฉัตร พร้อมผู้เสียหาย ซึ่งได้ร้องเรียนขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง พรรคชาติไทย และ พรรคมหาชน และคำร้องเรียนของนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล ประธานเครือข่ายพลังประชาชน เพื่อประเทศไทย ซึ่งร้องเรียนว่า นายไทกร พลสุวรรณ จ้างพรรคการเมืองพรรคเล็กให้ใส่ร้าย พรรคไทยรักไทย และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕๘/๒๕๔๕ เมื่อวันที่

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ให้นำเรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องโดยนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องจัดทำแผ่นปลิวแจกจ่ายที่จังหวัดสงขลา และมีมติในการประชุมครั้งที่ ๖๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ให้นำเรื่องร้องเรียนของนายชนาพัทธ์ ณ นคร ร้องเรียนว่านายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ปราศรัยขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีย มาพิจารณาพร้อมกับคำร้องเรียนของนายวิจิตต์กับพวก ดังกล่าว คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้กำหนดประเด็นตามคำร้องเรียน ดังนี้

- (๑) ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อล้มล้างรัฐบาล
- (๒) ขอนายกพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- (๓) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) นำคนไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า แล้วลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง โดยใส่ร้ายพรรคการเมืองอื่นว่าทำการว่าจ้างผู้สมัครให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
- (๕) ขัดขวางการลงสมัครของพรรคอื่นที่จังหวัดสงขลา ปลุกระดม “ระบอบทักษิณ” และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน
- (๖) ว่าจ้างหัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย
- (๗) ว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยไม่ให้ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดภาคใต้
- (๘) หน่วงเหนี่ยว กักขังนางฐิติมา ภาวะดี ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย

คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้สืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

- (๑) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายเกียรติ สิทธิอมร สมาชิกพรรคและอดีตรัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องขึ้นเวทีพันธมิตรกล่าวโจมตีรัฐบาล และพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย ที่สะพานมัจฉาวนรังสรรค์ว่าเศรษฐกิจยุคทักษิณโตกระจุกหนึ่กระจาย บริษัทต่าง ๆ ในตลาดหลักทรัพย์ได้ประโยชน์มากกว่าประชาชน มีการทุจริตซับซ้อน

(๒) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวงกล่าวว่า การบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าเป็นระบอบทักษิณ ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายใด ๆ และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันดังกล่าวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ได้กล่าวโจมตีการบริหารของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีว่าเป็นระบอบทักษิณเช่นกัน โดยกล่าวหา ระบอบทักษิณว่าเป็นระบอบที่นายกฯ ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจ ตั้งการไว้ในมือผู้เดียว ไม่ให้ คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา เข้าไปควบคุมแทรกแซงสื่อมวลชน องค์กรอิสระ เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง ปกครองโดย ไม่มียึดหลักกฎหมายและเหตุผล ระบอบทักษิณมีการทุจริตคอร์รัปชันฉ้อราษฎร์บังหลวงหาประโยชน์ ให้พวกพ้อง

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ได้ขึ้นเวทีพันธมิตรที่สะพานม้ฆวานรังสรรค์ กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างนางฐิติมา ภาวะลิ จัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียกร้องให้ผู้ฟัง การปราศรัยลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน และเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้ปราศรัย บนเวทีพันธมิตรที่จังหวัดตรัง กล่าวหาว่าพันตำรวจโท ทักษิณเป็นคนโกหกหลอกลวง ฆ่าตัดตอนผู้ค้า ยาเสพติดจำนวนหลายพันคน ครอบงำองค์กรอิสระ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และศาลรัฐธรรมนูญ

การกล่าวปราศรัยดังกล่าวโดยเฉพาะการกล่าวปราศรัยของนายอภิสิทธิ์หัวหน้าพรรค ซึ่งเป็น ตัวแทนผู้ถูกร้อง และนายสุเทพเลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง เป็นการกล่าวบนเวทีที่จัดขึ้นโดยผู้ถูกร้อง นอกจากนั้นนายถาวร เสนเนียม ได้จัดทำแผ่นปลิวที่ระบุชื่อนายถาวร และมีเครื่องหมายของพรรค ผู้ถูกร้องเชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนโดยนายถาวร นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอูรุ และนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ร่วมกันแจกแผ่นปลิวดังกล่าวที่ตลาดรถไฟ จังหวัดสงขลา และนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้กล่าวต่อผู้ฟังการปราศรัยประมาณหนึ่งแสนกว่าคน

ที่ท้องสนามหลวงว่า “ถ้าวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีการเลือกตั้ง ก็ขอให้ประชาชนกากบาทลงในช่อง ‘ไม่เลือกผู้ใด’” การกระทำดังกล่าวก็เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทย หรือพรรคการเมืองอื่น หรือผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นด้วยวิธีการหลอกลวงหรือใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์ และคณะซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไปพบกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล โดยไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นการไปรับฟังปัญหาของนายสนธิ และข้อเท็จจริงต่อมาปรากฏว่ามีกรรมการบริหารพรรค อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องไปขึ้นบนเวทีของนายสนธิอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่านายสนธิกับพวก มีพฤติกรรมที่ต้องการขับไล่ พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี โดยกล่าวหาว่า กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ชักชวนประชาชนรวมกลุ่มเพื่อขับไล่ ทำให้เกิดความวุ่นวายไม่สะดวกในการสัญจรไปมาอย่างปกติ กระทำความผิดต่อเสรีภาพเกิดขึ้น จึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการพบกันระหว่างนายอภิสิทธิ์และนายสนธิเป็นการพบกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกรอบหน้าที่ที่จะพึงทำได้

(๕) ผู้ถูกร้องออกแถลงการณ์ร่วมกับพรรคชาติไทย และพรรคมหาชนว่าไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งโดยอ้างว่าพันตำรวจโท ทักษิณไม่มาร่วมลงชื่อในสัปดาห์นั้นว่าจะปฏิรูปการเมืองก่อนสมัครรับเลือกตั้งและอ้างว่าการเลือกตั้งส่อว่าจะไม่บริสุทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย แต่นายอภิสิทธิ์ให้สัมภาษณ์ในรายการถึงลูกถึงคนยอมรับว่า การยุบสภาถูกต้องตามกติกาและรัฐธรรมนูญ แต่เหตุผลที่ยุบสภาไม่ถูกต้อง กรณีเช่นนี้ ผู้ถูกร้องควรจะส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่กลับอ้างการลงชื่อในสัปดาห์นั้นซึ่งไม่มีกฎหมายใด ๆ ให้อ้างได้ ส่วนที่อ้างว่า การเลือกตั้งส่อว่าจะไม่บริสุทธิ์ ก็เป็นเหตุที่คาดเดาเอง ประกอบกับภายหลังต่อมาผู้ถูกร้องโดยกรรมการบริหารพรรคและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงทุนจัดปราศรัยและจัดทำเอกสารแจกจ่ายจำนวนมากเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใดทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขัน และนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา ซึ่งว่าหนังสือพิมพ์ระบุว่า เป็นลูกน้องคนสำคัญของนายไทรรงค์ สุวรรณศิริ ได้ขัดขวางการลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคเล็กที่จังหวัดสงขลาเพื่อมิให้ลงสมัครแข่งขันกับพรรคไทยรักไทย

โดยมุ่งหมายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่มีผู้สมัครลงสมัครเพียงคนเดียวได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอันจะส่งผลให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบจำนวนที่จะเปิดการประชุมสภาและไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

(๖) นายทักษณีย์ กี่สู่น ได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชชัญ ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ราษฎรจังหวัดตรังเดินทางโดยรถยนต์ผู้ไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าย้อนหลังไปเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๘ แล้วพากลับไปสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรังเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ จากนั้นพยานบุคคลทั้งสามนั่งเครื่องบินมาพบนายสุเทพ เทือกสุบรรณ นายถาวร เสนเนียม และพวก ที่กรุงเทพมหานคร จัดแถลงข่าวว่า มีพรรคการเมืองหนึ่งว่าจ้างให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้าง การกระทำของนายทักษณีย์ดังกล่าวหากไม่มีการวางแผนและมีเงินค่าใช้จ่ายจำนวนมากแล้วไม่น่าเชื่อว่านายทักษณีย์จะช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและออกค่าใช้จ่ายให้บุคคลทั้งสาม และปรากฏว่านายทักษณีย์เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและเป็นผู้ช่วยอดีตรัฐมนตรีของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ทั้งเมื่อมีการสอบสวนพยานบุคคลที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ทำการสอบสวนพยานถูกนายสาทิตย์โทรศัพท์ต่อว่าว่าการเรียกพยานมาสอบให้ทำเป็นหนังสือเชิญพยาน น่าเชื่อได้ว่านายสาทิตย์ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณีย์ กระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๗) กรณีนายวรชวริทธิ์ ดันดิกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า และพันตำรวจโท รุทพล เนาวรรตน์ ได้บันทึกภาพและเสียงของนายไทร พิศสุวรรณ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ที่โรงแรมนิคโก้หรือเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยที่นายไทรไม่รู้ตัวมาก่อนว่าจะถูกบันทึก DVD เนื่องจากนายวรชวริทธิ์ ถูกนายไทรกร่มขู่ว่าส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ขาดคุณสมบัติ มีความผิด นายไทรได้เสนอความช่วยเหลือจะให้เงินและหาที่อยู่ใหม่ให้ โดยขอให้ร่วมแถลงข่าวกล่าวหาว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย เช่น นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ให้เงินเพื่อให้นายวรชวริทธิ์ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งใน DVD มีคำพูดของนายไทรว่า

จะปรึกษาหารือกับเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องในเรื่องเงินค่าตอบแทนตามที่นายบรรชิตวิทย์เรียกร้อง โดยปรากฏว่านายไทรกรเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและมีการติดต่อประสานงานกับผู้ถูกร้องโดยเฉพาะ นายสุเทพ ทั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านายสุเทพเป็นผู้ใช้ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายไทรกร ว่าจ้างนายบรรชิตวิทย์ให้ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยว่าพรรคไทยรักไทยจ้างให้ผู้สมัครที่ไม่มีสิทธิ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พฤติกรรมการของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ร่วมกับกลุ่ม พันมิตรโจมตีพันธมิตรเพื่อไทย ทักขินให้คนเกลียดชัง ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยนายอภิสิทธิ์ โจมตีพันธมิตรเพื่อไทย ทักขิน รัฐบาล และตั้งฉายาว่า “ระบอบทักขิน” ให้คนเกลียดชังแล้วยังรณรงค์ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยกากบาทในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน จึงเท่ากับว่ามีเจตนา ที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่พรรคไทยรักไทย หรือผู้สมัครของพรรค ไทยรักไทย และหากการเลือกตั้งในเขตนั้นมีผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นอยู่ด้วย ก็ยอมแสดงว่า มีเจตนาที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งงดเว้นการลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองอื่นหรือผู้สมัครของ พรรคการเมืองอื่นด้วยเช่นกัน จึงเห็นได้ชัดเจนว่ามีเจตนาที่จะไม่ให้การเลือกตั้งดำเนินการไปได้ ตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ไม่ต้องการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบ ๔๐๐ คน ประกอบกับนายอภิสิทธิ์ เรียกร้องขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีนายทักษิณชิต และรัฐบาลพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ มีการว่าจ้างหัวหน้าพรรคการเมืองให้ร้ายกรรมการบริหารของพรรคไทยรักไทย ว่าได้จ้างผู้สมัครพรรคเล็กสมัครรับเลือกตั้ง พวกคนไปสมัครในนามพรรคเล็กแล้วแกล้งข่าว เพื่อให้ เข้าใจว่าเป็นการกระทำของพรรคไทยรักไทย การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อไม่ต้องการให้ การเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปดำเนินการไปตามรัฐธรรมนูญและ ไม่ต้องการให้มีรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การกระทำของ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องซึ่งเป็นตัวแทนผู้ถูกร้องและเป็นการกระทำของกรรมการบริหารพรรคและ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยที่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้กระทำการใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องได้โต้แย้ง

หรือระงับการกระทำของบุคคลดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำความผิด ร่วมทำหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว

ส่วนข้อกล่าวหาว่าจ้างพรรคพัฒนาชาติไทยและหน่วยงานนี้ยวกักขังนางฐิติมา ภาวะดี เห็นว่า พยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนยังไม่เพียงพอรับฟังได้ว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และมีมติให้แจ้งต่อผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงได้ส่ง พยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้ร้องได้มีคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังกล่าวมีความเห็นว่า ข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมืองกรณีผู้ถูกร้องบางกรณี ยังไม่อาจถือว่ามี การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกร้องเข้าร่วมกลุ่มพันธมิตรกู้ชาติ กล่าวโจมตีรัฐบาลและประกาศขอนายกรัฐมนตรีพระราชทานตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ

(๒) กรณีผู้ถูกร้องรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกากบาทลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน

(๓) กรณีผู้ถูกร้องไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) กรณีกล่าวหาว่าเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องหน่วยงานนี้ยวกักขังนางฐิติมา ภาวะดี สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยและให้ใส่ร้ายว่ากรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยได้จ้างให้สมาชิกพรรคแผ่นดินไทยลงสมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนข้อกล่าวหาและข้อวินิจฉัยของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการกระทำของหัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้อง กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่า มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีดังนี้

(๑) นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้ปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๕ กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ ว่าเป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และในวันเดียวกันนั้น นายสุเทพเลขชาติกรพรรคผู้ถูกร้องได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีว่าเป็นระบอบทักษิณโดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่นายกฯ ทักษิณ คุมอำนาจ การตัดสินใจแต่ผู้เดียว ไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภา ไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบ คุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง และตามที่ได้มี กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ขึ้นเวทีพันธมิตร ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตี พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งกรณีที่นายถาวร กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้จัดทำแผ่นปลิวซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องระบุว่า “ระบอบทักษิณ สร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติ สูญเสียอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...” นั้น พฤติกรรมของนายอภิสิทธิ์ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ามีการปกครองประเทศไทยโดยระบอบอื่น นอกจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีให้ประชาชนทั่วไปเกลียดชัง ให้เข้าใจว่าเป็นคนชั่ว คนทุจริต และขายชาติ ซึ่งมีลักษณะเป็นการใส่ร้ายหรือจู่ใจ ให้ประชาชนเข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพรรคไทยรักไทย โดยมีเจตนาเพื่อให้ประชาชนงดเว้น การลงคะแนนให้แก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕)

(๒) นายทักษณัย กี่สู้น ผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องได้นำนางสาวนิภา นางรัชนี และ นายสุวิทย์ ราษฎรจังหวัดตรัง เดินทางไปกรุงเทพมหานครเพื่อสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า โดยร่วมมือกับนางสาวอิสราหรือพรรณารินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้า ให้จัดทำหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง (ส.ส.๑๘/ข๒) รวม ๓ ฉบับ เพื่อนำไปเป็นหลักฐาน สมัครรับเลือกตั้งของนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่า บุคคลทั้งสามเป็นสมาชิก พรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันอันเป็นที่แจ้ง เนื่องจากนางสาวนิภา นางรัชนี และ นายสุวิทย์เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้านับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึง เก้าสิบวัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๓ (๔) และนายทักษณัยได้พานางสาวนิภา นางรัชนี และ นายสุวิทย์ มาสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดตรัง แล้วได้พาศุภเทพ นายสุเทพ นายสุเทพ นายถาวร และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดแถลงข่าวว่ามี พรรคการเมืองหนึ่งซึ่งหมายถึงพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามลงสมัครรับเลือกตั้งนั้น พฤติการณ์เชื่อได้ว่านายสาทิตย์ ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องได้ให้การสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษณัยกระทำการดังกล่าวอันเป็นการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือ ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลา ที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกร ในฐานะ ตัวแทนนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ได้ว่าจ้างให้นายบรรชิตวิทย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยว่า ได้จ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยหรือพรรคไทยรักไทย เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืน มาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ นายถาวร รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ นายประพร เอกอรรถ นายชาติ นพวงศ์ ณ อยุรยา คนสนิทนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ได้ร่วมกันจัดขบวนการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิดิธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตสงขลา ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ เห็นว่า ตามข้อกล่าวหาทั้งสี่ประการดังกล่าว พยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนตามรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และตามความเห็นของประธานกรรมการ การเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีเหตุผลน่าเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของ ผู้ถูกร้องโดยหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรค เป็นการดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องโดยประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อมิให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นภัย

ต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

กรณีนายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องกระทำความผิด ๖ ข้อ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่าการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องเพียง ๔ ข้อ เท่านั้น ที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เมื่อผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องแล้วก็ไม่ใช่กรณีที่ผู้ร้องจะต้องส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่อไป

ผู้ร้องพิจารณาพยานหลักฐานและจำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่ประธานกรรมการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งมาประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้วเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ดังนี้

(๑) เมื่อระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมีผลบังคับใช้ ผู้ถูกร้องโดยคณะกรรมการบริหารพรรคและ มติที่ประชุมใหญ่ มีนโยบายไม่ส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามพระราช กฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปทั้งแบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขตเลือกตั้ง แต่ตามวันเวลาดังกล่าว นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้อง และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องหลายคนได้ร่วมกันจัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปดังกล่าวตามสถานที่ต่าง ๆ กันใน กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอื่น ๆ

หลายแห่งในเขตเลือกตั้ง ชักชวนประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งที่ไปฟังการปราศรัยและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อสารมวลชนทุกแขนง ชักจูงให้ประชาชนไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทุกเขตเลือกตั้งซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นายทักษิณ กี่สุน สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ ตามลำดับ ในนามของพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า โดยบุคคลดังกล่าวได้รับเงินค่าสมัครและค่าใช้จ่ายจากนายทักษิณ ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๒ และ ๔ จังหวัดตรัง ตรวจสอบพบว่านางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน เนื่องจากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ครบเก้าสิบวัน หลังจากนั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรค และนายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องกับพวกได้จัดแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครกล่าวหาว่า พรรคไทยรักไทย เป็นผู้ว่าจ้างให้นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ลงสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นเท็จ ซึ่งความจริงแล้ว นายสาทิตย์ มีส่วนรู้เห็นให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามซึ่งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย

หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ซึ่งอยู่ในระหว่างวันเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ นายไทกร พลสุวรรณ ในฐานะตัวแทนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้อง ได้ว่าจ้างให้นายวรชวริทธิ์ ดันดิกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยว่า ได้ว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการใส่ร้ายด้วยความเท็จ ให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทย หรือพรรคไทยรักไทย ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๔ (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้ง มิได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา นายชูชาติ ประธานธรรม ได้นำนางสาวปัทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ สมาชิกของพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้า ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาแบบแบ่งเขตในเขตเลือกตั้งที่ ๑, ๔, ๖ และ ๗ ตามลำดับ ที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตสงขลา แต่นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ร่วมกับนายชาติ นพวงศ์ ณ อยุธยา คนสนิทนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองหัวหน้าพรรค

ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง นายคณิต ผดุงอรรถ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เขารูปช้าง และนายนิสิต ชูโชติช่วง สมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ร่วมกันขัดขวางการสมัครสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปัทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ ซึ่งเป็นการกระทำ อันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

การกระทำทั้งสี่ประการดังกล่าวเป็นการกระทำของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นการกระทำในการดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้อง เพื่อประสงค์มิให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และไม่ให้เกิดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ดำเนินการไปได้ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการ กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อาศัยบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗, ๑๓๖, ๑๔๔, ๑๔๕ ๑๒๗, ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓), ๖๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕, ๓๐, ๓๑, ๓๔, ๑๐๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่คำสั่งให้ ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้กระทำตามข้อกล่าวหา ช่วงเวลา ๕ ปี ที่ผ่านมา ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในหมู่ประชาชน การเปลี่ยนแปลงระบบราชการไปเป็นระบบบริหารธุรกิจ การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการโดยไม่ยึด

ต่อระบบคุณธรรม การทุจริตและประพฤติมิชอบแสวงหาประโยชน์ การบริหารราชการโดยขาดธรรมาภิบาล จึงเป็นที่มาของคำว่า “ระบอบทักษิณ” และเป็นคำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการทางด้านต่าง ๆ เป็นผู้เขียนและกล่าวไว้ในงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ การกล่าวถึงระบอบทักษิณของผู้ถูกร้องเป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณ อันเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ การประกาศยุบสภาของพันตำรวจโท ทักษิณเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล หากแต่เป็นการหลบหนีการซักฟอกปัญหาของพันตำรวจโท ทักษิณ กรณีการขายหุ้นบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่นฯ ให้แก่กลุ่มทุนธุรกิจข้ามชาติ เป็นจำนวนเงิน ๗๓,๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ โดยไม่เสียภาษี ทั้งมีการร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เอาเปรียบพรรคการเมืองพรรคอื่น การดำเนินการเลือกตั้งก็ต่อว่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ และไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม ผู้ถูกร้องจึงไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทำให้พรรคไทยรักไทยไม่พอใจและได้รณรงค์หาเสียงประณามผู้ถูกร้องว่าทำลายประชาธิปไตยและละเมิดรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องจำต้องปราศรัยเพื่อชี้แจงข้อกล่าวหาให้ประชาชนทราบ การจัดปราศรัยไม่ว่าในกรุงเทพมหานครหรือในส่วนภูมิภาค เป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดต่อกฎหมาย และไม่มีข้อความใดอันเป็นเท็จหรือใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณหรือพรรคไทยรักไทย แต่ได้ชี้ให้เห็นถึงการกระทำของนายกรัฐมนตรีและปัญหาของการบริหารบ้านเมืองตลอดระยะเวลา ๕ ปี โดยปรากฏว่าองค์กรอิสระไม่ว่าศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ถูกแทรกแซงโดยอำนาจฝ่ายการเมืองตลอดมา และพันตำรวจโท ทักษิณได้เข้าไปแทรกแซงและครอบงำการทำงานของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเสียงข้างมากมีมติในเรื่องที่เป็นไปตามความต้องการของพันตำรวจโท ทักษิณ และรัฐบาล รวมทั้งได้แทรกแซงและครอบงำสื่อมวลชน เช่น ส่งคนสนิทเข้าควบคุมสถานีวิทยุเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่อง กลั่นแกล้งผู้บริหารหนังสือพิมพ์ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ปลดหรือถอดผู้ดำเนินรายการวิทยุและโทรทัศน์ การเข้าไปถือหุ้นข้างมากของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีและถือหุ้นของบริษัทหนังสือพิมพ์มติชน เพื่อควบคุมการบริหารของหนังสือพิมพ์ในเครือ ผู้ถูกร้องย่อมมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะปราศรัยวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการกระทำดังกล่าว เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชน ซึ่งเป็นประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชน การที่นายสุเทพกล่าวปราศรัยเกี่ยวกับระบอบทักษิณไม่ว่าในเรื่องการบริหารประเทศของรัฐบาลที่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของพันตำรวจโท ทักษิณแต่เพียงผู้เดียวก็ดี การทำลายระบบคุณธรรมในการพิจารณาแต่งตั้ง

โยกย้ายข้าราชการที่ดี การแก้ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผิดพลาดหรือ
ปราบปรามยาเสพติดที่มีประชาชนเสียชีวิตไป ๒,๕๐๐ คน โดยมีได้มีการชันสูตรพลิกศพที่ดี
เหตุการณ์ที่มัสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี และที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยใช้ความรุนแรงที่ดี
การพูดในเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้แก่จังหวัดที่สนับสนุนพรรคไทยรักไทยก่อนก็ดี การวิจารณ์รัฐบาล
ที่ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนแต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้องในกรณีการขายหุ้น
บริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) โดยหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีให้แก่รัฐก็ดี กรณีสถานีโทรทัศน์
ไอทีวี ที่มีการลดค่าสัมปทานและเปลี่ยนแปลงการจัดผังและสัดส่วนรายการเสียใหม่ก็ดี การทุจริตจาก
โครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการทุจริตจากการประมูลก่อสร้างหรือติดตั้ง
อุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิก็ดี การที่รัฐบาลสั่งการให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า
(เอ็กซิมแบงก์) ปล่อยเงินกู้ให้แก่รัฐบาลพม่าเป็นจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยไม่มีหลักประกันจาก
รัฐบาลพม่า และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ก็ดี เหล่านี้ล้วนมี
พฤติกรรมที่ไม่โปร่งใสและมีผลประโยชน์แอบแฝง มิใช่เป็นการบริหารเพื่อประโยชน์ของประชาชน
การกล่าวปราศรัยของนายสุเทพมณีได้เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ส่วนที่นายถาวร จัดทำแผ่นปลิว
ซึ่งมีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย
อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียอย่างใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ
เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้ ...” คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มี
นายไพฑูรย์ เนติโพธิ เป็นประธานได้พิจารณาการกระทำและข้อความตามแผ่นปลิวทั้งหมดแล้ว
เห็นว่าไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) แต่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงชุดที่มีนายสุริยา
ทรงวิทย์ เป็นประธาน ได้นำเอากรณีดังกล่าวมากล่าวหาผู้ถูกร้องอีก แสดงถึงความพยายามที่จะกล่าวหา
ผู้ถูกร้องอย่างไม่เป็นธรรม การกล่าวปราศรัยของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง
เกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมของ พันตำรวจโท ทักษิณเป็นเรื่องจริง นอกจากจะเป็นการตอบโต้
พันตำรวจโท ทักษิณและพรรคไทยรักไทยในทางการเมืองแล้ว ยังเป็นการกระทำเพื่อป้องกันส่วนได้เสีย
ของผู้ถูกร้องและประชาชนและเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ดีชม ด้วยความเป็นธรรมในฐานะที่
พันตำรวจโท ทักษิณเป็นบุคคลสาธารณะและผู้ถูกร้องในฐานะเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีสิทธิ

โดยชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์นายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งเป็นการตอบโต้กันในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นการกระทำเพื่อล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ผู้ถูกร้องและนายสาทิตย์ไม่เคยใช้ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณายนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนายสาทิตย์แล้ว ผู้ถูกร้องและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ไม่มีผู้ใดรู้จักหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับนายทักษิณมาก่อน แม้นายทักษิณเคยเป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์หลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จนถึงวันยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แต่ก่อนหน้านั้นนายทักษิณทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยดำเนินงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายทวี สุระบาล ซึ่งเคยเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้อง และปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ส่วนนายทักษิณดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าจิว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ในเขตเลือกตั้งที่ ๒ และเป็นเขตเลือกตั้งของ นายทวี เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๙ นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ มาขอคำแนะนำจากผู้ถูกร้อง เพราะเกรงจะถูกดำเนินคดี เนื่องจากได้ใช้เอกสารแสดงคุณสมบัติที่เป็นเท็จไปสมัครรับเลือกตั้ง นายสุเทพได้แนะนำให้บุคคลทั้งสามทำหนังสือลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์แล้วไปยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๙ นายสุเทพได้แถลงข่าวตามที่ได้รับข้อมูลจากผู้สมัครทั้งสามคน ในคำแถลงข่าวไม่มีข้อความใดเป็นเท็จ ไม่มีส่วนใดพาดพิงถึงพรรคไทยรักไทย มีเพียงการเรียกร้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามาดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการกับผู้กระทำผิด นอกจากนี้ข้อความของผู้ร้องขัดกับข้อเท็จจริงในทางสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง กล่าวคือ ตามคำร้องกล่าวหาว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ได้รับเงินค่าสมัครจากนายทักษิณ ทั้งที่ตามสำนวนการสืบสวนสอบสวน บุคคลทั้งสามให้การว่าได้รับเงินค่าสมัครจากพรรคประชาธิปัตย์แล้ว ส่วนค่าให้การของนางบุษยามาศ กลิ่นเพชร ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย และเป็นเจ้าของและบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตรงแนวหน้าที่ว่า รู้เห็นหรือได้ยินนางสาวนิภาพูดว่าเงินไม่พอ แล้วเดินออกไปพบนายทักษิณ แล้วนำไปพาดหัวข่าว หน้า ๑ ของหนังสือพิมพ์ตรงแนวหน้า ฉบับวันที่ ๑๖ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ที่ว่า “วิฆาณารโผล่ ! โยนบาป ทรท.” นั้น นอกจากไม่มีใครรู้เห็นแล้วก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้ใดโยนบาปหรือใส่ร้าย

พรรคไทยรักไทย การที่นางบุษยมาศให้การต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และการเขียนข่าวในหนังสือพิมพ์ดังกล่าว เห็นชัดว่ามีการร่วมกับนายทวีและพวกวางแผนให้นางบุษยมาศให้การเท็จปรักปรำนายทักษนัยและใช้หนังสือพิมพ์ตรงแนวหน้าเป็นเครื่องมือในการโฆษณาใส่ร้ายนายทักษนัยเพื่อที่จะให้เชื่อมโยงมายังผู้ถูกร้อง ทั้งเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ได้มีผู้จัดพิมพ์ใบปลิวลงนามและตำแหน่งของนายทักษนัยออกแจกจ่ายในเขตอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีเนื้อความว่า นายทักษนัยและนายสาทิพย์ มีความขัดแย้งกันโดยนายสาทิพย์เป็นผู้ใช้ให้นายทักษนัยดำเนินการที่ผิดกฎหมายและทอดทิ้งไม่ให้ความช่วยเหลือ นายทักษนัยจึงขอภัยต่อประชาชนในการกระทำดังกล่าว วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัยพบใบปลิวดังกล่าว จึงได้เข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ส่วนบันทึกของร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิษฐ์ตามจำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฉบับลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ที่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้นำมาฟังว่านายสาทิพย์ได้ให้การสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัยกระทำความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลทั้งสามกระทำความผิดกฎหมายนั้น บันทึกดังกล่าวได้จัดทำขึ้นลับหลังโดยไม่ให้ผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสโต้แย้งความถูกต้อง จึงไม่มีน้ำหนักรับฟัง ทั้งได้บันทึกขึ้นในจำนวนการสอบสวนตามคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ ๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เฉพาะกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคประชาชนไทยก้าวหน้า มิใช่การสืบสวนสอบสวนกรณีที่มีการร้องเรียนเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง แม้หากนายสาทิพย์โทรศัพท์ไปสอบถามก็ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ แต่เมื่อนายสาทิพย์ได้รับฟังคำชี้แจงของร้อยตำรวจเอก มนูญแล้ว นายสาทิพย์ได้แนะนำให้นายสิโรตม์วินสน ไปให้การต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง โดยไม่มีการกระทำใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการข่มขู่ขัดขวางการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเรื่องที่นายทวี โทรศัพท์คุยกับโกกิมหรือนายกิม พิบูลย์ธรรมศักดิ์ ช่างภาพสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๗ และนายธรรมศักดิ์ ตันจโรภาส ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง และถูกนายทวีแอบบันทึกเทปเสียงไว้ ต่อมานายทวีได้ถอดเทปบันทึกเสียงดังกล่าวมอบให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงโดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลทั้งสอง เป็นการกระทำที่มีขอบและขัดต่อศีลธรรมอันดี เพราะเป็นการลักลอบบันทึกเทปการสนทนาระหว่างบุคคลไว้ และพยายามพูดฝ่ายเดียวให้อีกฝ่ายรับฟังโดยมีเนื้อหาตามที่ตนต้องการ จึงผิดหลักการสืบสวนสอบสวน การลงสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลผู้ที่ขาดคุณสมบัติของ

พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า เป็นการกระทำของบุคคลอื่นไม่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องหรือบุคคลผู้มีอำนาจ
กระทำการแทนและมีผลผูกพันกับผู้ถูกร้อง

กรณีการว่าจ้างนายบรรชฤทธิ์หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า จัดให้มีการแถลงข่าวเพื่อให้ใส่ร้าย
นายสุวัจน์นั้น นายไทรกมไม่ใช่วิวาทณ์ของนายสุเทพ และไม่มีข้อเท็จจริงใดที่ยืนยันว่านายไทรกม
เป็นตัวแทนของนายสุเทพ คำให้การของนายบรรชฤทธิ์เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ แม้ในแถบบันทึก
การสนทนาระหว่างนายไทรกมกับนายบรรชฤทธิ์ นายไทรกมอ้างว่าเป็นตัวแทนนายสุเทพ ก็เป็นการอ้าง
ฝ่ายเดียว ส่วนที่ว่านายไทรกมเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อมีผู้ร้องเรียนว่านายไทรกมขาดคุณสมบัติ
ผู้ถูกร้องได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจสอบ ปรากฏว่านายไทรกมเคยเป็นสมาชิกพรรคประชากรไทย
พรรคกิจสังคม และได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ แล้ว
ลาออกเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๗ ไปก่อตั้งพรรคประชาชนไทย ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง
ยุบพรรคและกลับมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ในระหว่างที่มี
การสอบสวนนายไทรกมได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘
คำให้การของนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย ว่านายไทรกมติดต่อว่าจ้าง
เพื่อให้ความร่วมมือกับพรรคผู้ถูกร้องด้วยเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก็ดี นายไทรกมกับนายสุเทพไปพบ
นายบุญทวีศักดิ์ที่บ้านแล้วเสนอเงินให้นายบุญทวีศักดิ์ ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาทก็ดี เป็นความเท็จ ผู้ถูกร้อง
และนายสุเทพเพิ่งทราบชื่อพรรคและชื่อหัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทยเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม
๒๕๔๘ และในช่วงดึกของวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่นายสุเทพและนายบุญทวีศักดิ์พบกันในรอบคู่
ของนายสุเทพโดยมีนายถาวร นั่งฟังอยู่ด้วยตลอดเวลา ไม่ใช่ชายชินวรณ์ บุญเกียรติ ตามที่นายบุญทวีศักดิ์
กล่าวอ้าง ส่วนนายไทรกมไม่ได้อยู่ในรถ นายสุเทพได้ขอข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
รายชื่อสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทยจากนายบุญทวีศักดิ์โดยไม่มีการพูดถึงเรื่องเงินเลย แต่นายบุญทวีศักดิ์
ปฏิเสธ โดยให้เหตุผลว่าไม่ต้องการให้สมาชิกที่เป็นคนดีและต้องการเป็นนักการเมืองจริงเดือดร้อน
การที่นายบุญทวีศักดิ์ไปร้องทุกข์กล่าวโทษนายสุเทพที่จังหวัดนครราชสีมาและกองปราบปรามเป็นการ
แก้แค้นของฝ่ายรัฐบาล ทั้งเป็นแผนการของฝ่ายรัฐบาลที่ต้องการป้ายสีความผิดให้ผู้ถูกร้องโดยจัดฉาก
ให้เข้าใจว่ามีการจ้างนายบรรชฤทธิ์เพื่อใส่ร้ายพรรคไทยรักไทย และนำกรณีของนายบุญทวีศักดิ์
มาเชื่อมโยงให้เกิดความสับสนว่านายไทรกมเป็นตัวแทนนายสุเทพ จากบันทึกคำถอดเทปบันทึกภาพ
และเสียง นายไทรกม ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นตัวแทนนายสุเทพ พฤติกรรมของนายไทรกมดังกล่าว

กระทำตัวเสมือนคนที่ต้องการหาพยานหลักฐาน แล้วนำไปมอบให้แก่ผู้ที่ร้องเรียนพรรคไทยรักไทย ไม่มีลักษณะใดที่จะเป็นการว่าจ้างให้นายบรรณวิทย์ใส่ร้ายนายสุวัจน์ หรือพรรคไทยรักไทย ทั้งการกระทำของนายไทกรไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกร้องและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงผลของการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ หรือไม่สามารถทำให้คะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยถูกเข้าใจผิด

ประเด็นข้อกล่าวหากรณีขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดสงขลา ผู้ถูกร้อง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้รู้เห็นหรือกระทำการใด ๆ ในการชุมนุมของประชาชน ณ สถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อม นายชาติกับพวก ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคหรือมีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับผู้ถูกร้อง ข้อที่ผู้ร้องอ้างว่า นายชาติเป็นคนสนิทนายไตรรงค์เลื่อนลอย การชุมนุมในระหว่างวันดังกล่าว นายไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาได้รายงานเหตุการณ์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นระยะ ๆ ซึ่งตรงกับที่พันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ได้รายงานไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าไม่มีเหตุการณ์กระทำผิดกฎหมาย ไม่มีการจลาจล ไม่มีการขัดขวางผู้สมัครพรรคเล็ก ผู้สมัครพรรคเล็กสามารถสมัครได้ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งกลับตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนขึ้นมาสืบสวนสอบสวนเพื่อที่จะหาทางเปิดรับสมัครใหม่อีกครั้งหนึ่งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการ และเป็นเหตุให้ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๑ , ๓ และ ๔ จังหวัดสงขลา ลาออก เพราะเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้จัดการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม แสดงให้เห็นว่านายชาติกับกลุ่มประชาชนคนรักสงขลา ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับผู้ถูกร้อง ข้อกล่าวหาที่ว่านายถาวร เข้าไปในที่ชุมนุมดังกล่าวในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๕ และได้ร่วมกับประชาชนขัดขวางการสมัครของนางสาวปีทมา นายเกษมสันต์ และนายนิติธรรมวัฒน์ สมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ เป็นการใส่ร้ายนายถาวรและผู้ถูกร้อง นายถาวรไม่ได้ร่วมกระทำหรือเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุในวันเวลาเกิดเหตุ นางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ เข้าไปในบริเวณที่รับสมัครและยื่นใบสมัครได้ ส่วนนางสาวปีทมามีหลักฐานไม่ครบและนายนิติธรรมวัฒน์ ยังอยู่ในสถานะของการเป็นผู้สมัครเขต ๕ จังหวัดสงขลา ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจึงไม่ประกาศให้เป็นผู้สมัคร ส่วนนายเกษมสันต์เป็นเพียงผู้จัดหาผู้สมัครให้กับพรรคคนขอปลดหนี้ ไม่ได้เป็นผู้สมัคร ส่วนนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร ก็ไม่ได้เข้าร่วมหรือเกี่ยวข้องกับชุมนุมในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสี่ได้ไปยัง

ที่ทำการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ระหว่างเวลาประมาณ ๘.๓๐ ถึง ๘.๕๐ นาฬิกา เพื่อยื่นหนังสือต่อนายไพฑูรย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งของผู้สมัครสังกัดพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีกรณีทุจริตการเลือกตั้งโดยมีการซื้อเสียงและแจกแผ่นวีซีดี ทำให้การว่าอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคผู้ถูกร้องอยู่ในบริเวณรับสมัครของนายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ และทำให้การเพิ่มเติมของนายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยในจังหวัดสงขลา ส่อพิรุณและมีส่วนได้เสียในการเลือกตั้ง ไม่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ นายทวีศักดิ์ไปสมัครรับเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา ในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ คนละวันกับวันที่นายทวีรัตน์ นายวินัย นายเจือ และนายประพร ไปยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลาในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ ส่วนนายวันชัยยื่นใบสมัครในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๓ นาฬิกา ขณะบุคคลทั้งสี่ไปยื่นคัดค้านการรับรองผลการเลือกตั้งในเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา จึงเป็นคนละเวลากัน และสถานที่ที่บุคคลทั้งสี่ไปยื่นหนังสือคัดค้านกับบริเวณที่มีการชุมนุมอยู่ห่างกัน ประมาณ ๒๐ ถึง ๓๐ เมตร และมีรั้วของมหาวิทยาลัยและตัวอาคารที่รับสมัครเป็นแนวกั้นแสดง อาณาเขตอย่างชัดเจน คำร้องของผู้ร้องที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องต้องการล้มการเลือกตั้งและเพื่อมิให้มี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน ไม่เป็นความจริง เพราะก่อนมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ นายแพทย์เปรมศักดิ์ เพียรยุระ ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ไทยรักไทยได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ทำให้ขาดคุณสมบัติการเป็น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยจึงเหลือเพียง ๔๔ คน และที่ผ่านมา ไม่มีพรรคการเมืองอื่นได้รับคะแนนเสียงถึงร้อยละ ๕ ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ว่าจะจัดการเลือกตั้ง อย่างไรก็ไม่สามารถทำให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง มิได้จัดให้มีการประชุม เพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยรอบคอบและเป็นธรรมแก่พรรคผู้ถูกร้อง กลับปรากฏว่าพลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนให้ผู้ร้องยื่นคำร้อง ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการประชุมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด ข้อ ๖๗ และ ผู้ร้องใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนพิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวที่มีเอกสารเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า คำร้องที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นคำร้องที่ไม่ชอบ นอกจากนั้นนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นเรื่องต่อผู้ร้องให้ดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องรวม ๘ ประเด็น แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องโดยเห็นพ้องกับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น ไม่เห็นพ้องด้วย ๔ ประเด็น จึงเป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การที่ผู้ร้องมิได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ดำเนินการ แต่กลับเร่งรีบยื่นคำร้องเพื่อให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ การกระทำที่กล่าวหาผู้ถูกร้องไม่เข้าองค์ประกอบที่จะถูกยุบพรรค และไม่ปรากฏว่าการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างไร

คำร้องของผู้ร้องที่กล่าวหานายอภิสิทธิ์ และนายสุเทพ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นความผิดต่อส่วนตัวมิใช่ความผิดอาญาแผ่นดิน หากได้กระทำในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้กระทำก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ มาตรา ๔๔ (๕) มีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๑๐ ปี แต่มิใช่ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การกระทำที่จะถึงขั้นยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องเป็นการกระทำตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ว่าด้วยการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตั้งแต่มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๔๔ และหมวด ๓ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมือง ซึ่งล้วนเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ส่วนความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร

บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ถึง ๑๑๘ โดยเฉพาะมาตรา ๑๑๓ เป็นความผิดฐานกบฏ ผู้กระทำได้ระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐอันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) คำร้องของผู้ร้องที่นำความผิดลักษณะ همینประเภท ตามประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) ที่กล่าวหานายอภิสิทธิ์ และนายสุเทพมาเป็นเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าวและขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่กล่าวหาว่าการกระทำของนายสาทิตย์ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐๐ หรือการกระทำของนายถาวรที่ร่วมกันขัดขวางมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าไปใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการกระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) นั้น บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อใช้บังคับในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น อันถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดในตัวเอง มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับความผิด อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งไม่ได้อยู่ในหมวด ๒ และหมวด ๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนการกระทำของนายถาวรก็ไม่มีความหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ เป็นความผิด หากจะผิดก็เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ มิได้กระทบต่อ ความมั่นคงของรัฐ การกระทำของนายสาทิตย์และนายถาวรเป็นเรื่องส่วนตัวและมีได้มอบหมายให้ ดำเนินการจากพรรคผู้ถูกร้อง ทั้งไม่เป็นประโยชน์แก่พรรคผู้ถูกร้อง

ข้อความที่นายอภิสิทธิ์ กล่าวคำปราศรัยเกี่ยวกับการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ หรือระบอบทักษิณนอกจากจะเป็นความจริง และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนแล้ว ยังสอดคล้องกับ เหตุผลที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ประกาศในวันยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ด้วย ขอให้ยกคำร้อง

คดีทั้งสองสำนวน ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์โดยก้าวหน้าและพรรคประชาธิปัตย์ ตามลำดับ ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้รับคำร้องของผู้ร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัย ขณะอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง และวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญ สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ และตามมาตรา ๓๕ วรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาพรรคคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คดีทั้งสองสำนวนจึงได้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติดังกล่าว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เพื่อความสะดวกในการดำเนินการกระบวนการพิจารณา จึงมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคดีทั้งสองสำนวนเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกอัยการสูงสุดว่าผู้ร้อง เรียกพรรคประชาธิปัตย์ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ และเรียกพรรคประชาธิปัตย์ก้าวหน้าว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ให้ผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรวจสอบหลักฐานและฟังคำแถลงของคู่กรณีแล้ว เห็นว่าเหตุผลและความจำเป็นที่ปรากฏในบัญชีระบุนุพยานของคู่ความ ประกอบกับพฤติการณ์แห่งคดี สมควรให้คู่กรณีนำพยานบุคคลเข้าไต่สวนดังนี้

พยานผู้ร้องรวม ๓๑ ปาก ได้แก่ ลำดับ ๑ นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล ลำดับที่ ๔ นายกุเทพ ไสกระจ่าง ลำดับที่ ๓๔ นายประกิจ เพชรรัตน์ ลำดับที่ ๒๑ นายทวี สุระบาล ลำดับที่ ๒๒ นางสาวอิสรา ขวงประสิทธิ์ ลำดับที่ ๒๓ นายสุวิทย์ อบอุ่น ลำดับที่ ๒๔ นางสาวนิภา จันโพธิ์ ลำดับที่ ๒๕ นางรัชฎา ต่างสี ลำดับที่ ๒๖ นายทักษณัย กี่สู่น ลำดับที่ ๓๐ นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร ลำดับที่ ๕๑ นายบรรชวรวิทย์ ดันติภิรมย์ ลำดับที่ ๕๒ พันตำรวจโท รุทธพล เนาวรัตน์ ลำดับที่ ๕๓ พลตำรวจโท ประสิทธิ์ ทำดี ลำดับที่ ๕๖ นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ ลำดับที่ ๕๗ นางสาวสำราญ จันทะมิตร ลำดับที่ ๕๘ นายสุขสันต์ ชัยเทศ ลำดับที่ ๕๕ นายชวการ โตสวัสดิ์ ลำดับที่ ๓๖ พันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า ลำดับที่ ๓๗ นายชูชาติ ประธานธรรม ลำดับที่ ๓๘ นางสาวปัทมา

ชายเกตุ ลำดับที่ ๔๐ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ ลำดับที่ ๔๑ นายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ลำดับที่ ๔๖ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร ลำดับที่ ๓๒ นายวันชัย ปริญญาศิริ ลำดับที่ ๔๒ นายอนุชาต สุภัทรประทีป ลำดับที่ ๔๕ นายวัช หล้าเบญญีสะ ลำดับที่ ๔๕ นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ลำดับที่ ๖ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ลำดับที่ ๗๐ นายภูมิพิทักษ์ กองแก้ว ลำดับที่ ๑๒ นาวาอากาศเอก ฉัฐนันท์ ทองนะ และลำดับที่ ๘๕ ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนิตย์

พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๒๖ ปาก ได้แก่ ลำดับที่ ๑ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ลำดับที่ ๒ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ลำดับที่ ๓ นายนิพนธ์ วิชัยสุทธิ์ วิทยาศาสตร์ ลำดับที่ ๘ นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ลำดับที่ ๔ นายโสภณ องค์กรณ์ ลำดับที่ ๕ นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย ลำดับที่ ๑๐ นางอมรรัตน์ กี่สู่น ลำดับที่ ๑๑ นายปฐม เทียนสิน ลำดับที่ ๑๒ นางรัชฎา ต่างสี ลำดับที่ ๑๔ นายทักษณัย กี่สู่น ลำดับที่ ๑๖ นายวิทยา แก้วภราดัย ลำดับที่ ๑๗ นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ ลำดับที่ ๑๘ นางสาวนิภา จันโพธิ์ ลำดับที่ ๑๙ นายสุวิทย์ อบอุ่น ลำดับที่ ๒๐ นายถาวร เสนเนียม ลำดับที่ ๒๒ นายเจือ ราชสีห์ ลำดับที่ ๒๓ นายชวกร โตสวัสดิ์ ลำดับที่ ๒๔ นายสุขสันต์ ชัยเทศ ลำดับที่ ๒๖ นายไทกร พลสุวรรณ ลำดับที่ ๒๑ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ลำดับที่ ๓๑ พันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณดุง ลำดับที่ ๓๒ นายไพฑูรย์ เจ๊ะเฮ ลำดับที่ ๓๔ นายณรงค์ สุขจันทร์ ลำดับที่ ๓๕ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา ลำดับที่ ๓๖ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และลำดับที่ ๓๗ นายไตรรงค์ สุวรรณศิริ

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ยื่นบัญชีระบุพยานที่นำมาให้ไต่สวน

ก่อนไต่สวน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญชี้ขาดข้อกฎหมาย ในประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้สิ้นสุดบังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ตามประกาศคณะปฏิรูป การปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ แล้ว ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างการกระทำตามพระราชบัญญัติดังกล่าวซึ่งเป็น ข้อกล่าวหาตามคำร้องมาเป็นเหตุขุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รอไว้ พิจารณาวินิจฉัยในคำวินิจฉัยชี้ขาดคดี

ระหว่างไต่สวน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอนุญาตให้ไต่สวนพยานบุคคลเพิ่มเติม คือ นายสุริยา ทรงวิทย์ และนายบัณฑิต ศิริพันธ์

พิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้ว ฟังได้ว่าประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งมากที่สุดและจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวโดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีดูแลรับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน ต่อมาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ประธานกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีพรรคไทยรักไทยส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๘ โดยแบ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ กำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ประการหนึ่งใน (๔) ว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งกำหนดว่า “ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว

และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง” วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียวตามวรรคหนึ่งและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น” วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ พลตำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต (ทพพ.) ๐๔๐๑/๓๘๔๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือ ที่ ลต (ทพพ.) ๐๔๐๑/๒๓๓ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ส่งหลักฐานให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามลำดับ และในวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นคดีทั้งสองตำนานนี้

ก่อนอื่นเห็นสมควรพิจารณาข้อกฎหมายที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยกขึ้นอ้างในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเสียก่อน ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำร้องขอให้ชี้ขาดข้อกฎหมายว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้สิ้นผลบังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ร้องจึงไม่อาจอ้างการกระทำตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งเป็นข้อกล่าวหาตามคำร้องมาเป็นเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น เห็นว่า แม้ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามคำร้องในข้อ (๑) (๒) และ (๓) เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๔ (๕) และมาตรา ๑๐๐ อันมีโทษทางอาญา แต่การยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นปัญหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการตามคำร้องอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ ซึ่งมีใช่เป็นความรับผิดชอบในทางอาญา ย่อมไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติว่า “ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป

ให้ผู้ที่ได้กระทำนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด ...” มาใช้บังคับแก่คดีนี้ได้ ดังนั้น ไม่ว่าจะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จะได้สิ้นผลไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ หรือไม่ก็ตาม ก็ไม่ลบล้างการกระทำตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่ขอให้มีการตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ร้องจึงมีสิทธินำการกระทำตามคำร้องดังกล่าวมาเป็นเหตุขอให้มีการตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ คำร้องขอให้ชี้ขาดข้อกฎหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะนายทะเบียน พรรคการเมืองใช้อำนาจหน้าที่โดยผลการส่งสำนวนให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีการประชุมพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖๗ จึงไม่ถูกต้อง ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ (๖) (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และผู้ร้องใช้เวลาเพียงชั่วข้ามคืนพิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนที่มีเอกสารเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า คำร้องของผู้ร้องจึงไม่ชอบ เห็นว่า การที่พลตำรวจเอก วาสนา ซึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งและมีฐานะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือส่งสำนวนพร้อมหลักฐานให้ผู้ร้องดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง นั้น เป็นการใช้อำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง มิใช่เป็นการใช้อำนาจในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๐ (๖) แม้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ด้วยก็ตาม ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้โดยเฉพาะ และไม่มี

บทบัญญัติใดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนตลอดจนวิธีการวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้บังคับแก่นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีเช่นนี้ ย่อมไม่อาจนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมทั้งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๐ (๖) และ (๗) และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้บังคับแก่อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ แม้การแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๒๐๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พลดำรวจเอก วาสนา ได้ใช้อำนาจแต่งตั้งในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่โดยบทบัญญัติของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อ พลดำรวจเอก วาสนาในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับสำนวนการสืบสวนสอบสวนจาก คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว จึงเป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยเฉพาะที่จะพิจารณาสำนวนการสืบสวนสอบสวนตลอดจนพยานหลักฐานที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงรวบรวมมานั้นว่าเพียงพอจะส่งไปให้ผู้ร้องดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือไม่ กรณีไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งมิใช่เรื่องการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง การที่พลดำรวจเอก วาสนา ประธานกรรมการการเลือกตั้งและในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แสดงว่านายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า ข้อเท็จจริงและ

พยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏต่อนายทะเบียนดังกล่าว เป็นอันเพียงพอที่จะให้ผู้ร้องดำเนินการตามบทบัญญัติเช่นว่านั้นแล้ว ซึ่งเป็นดุลพินิจของนายทะเบียนที่กระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ร้องได้รับหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติแต่เพียงว่า ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวโดยมิได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาของผู้ร้องไว้โดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ได้ความตามคำร้องและเอกสารแนบท้ายคำร้องของผู้ร้องว่า เมื่อผู้ร้องได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองในวันเดียวกับวันที่นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งผู้ร้องดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ผู้ร้องก็ได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามความในมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำสั่งอัยการสูงสุดที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พิจารณาในวันเดียวกันอันเป็นการมอบหมายให้ตรวจสอบกลิ่นกรองพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาอีกชั้นหนึ่ง และต่อมาวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ จึงมีเวลาที่ผู้ร้องได้ใช้ในการพิจารณาพยานหลักฐานตลอดจนความเห็นของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นเวลาถึง ๑๐ วัน หาใช่เพียงชั่วข้ามคืนเดียวดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวเข้ามาในคำชี้แจงไม่ แม้สำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๑ จะมีเอกสารเกือบ ๑,๕๐๐ หน้า ก็ตาม พฤติการณ์แห่งคดีจึงยังไม่พอฟังว่าผู้ร้องใช้ดุลพินิจยื่นคำร้องเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยมีชอบ ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องเป็นคดีนี้ได้ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น ทั้ง ๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นแจ้งให้ผู้ร้องดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงรวม ๘ ประเด็น โดยผู้ร้องมิได้ส่งเรื่องคืนให้นายทะเบียนพรรคการเมืองไปดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการไม่ชอบนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุด

พร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง” ตามบทบัญญัติดังกล่าว ย่อมมีความหมายชัดเจนว่า เฉพาะในกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น จึงให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากผู้ร้องเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้ผู้ร้องเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แต่คดีนี้ผู้ร้องซึ่งเป็นอัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อกล่าวหา แม้จะมีข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียงบางประเด็นตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้เป็นดุลพินิจของผู้ร้องว่า ถ้าผู้ร้องเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น หาได้บังคับให้ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองในทุกข้อกล่าวหาหรือทุกประเด็นไม่ การที่ผู้ร้องใช้ดุลพินิจพิจารณาแล้วเห็นสมควรยื่นคำร้องขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพียง ๔ ประเด็น จากข้อกล่าวหาที่ส่งมาทั้งหมด ๘ ประเด็น จึงมิใช่เรื่อง que ผู้ร้องไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญซึ่งนายทะเบียนจะต้องดำเนินการตามความในตอนท้ายของบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาไม่ คำร้องของผู้ร้องที่ยื่นเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว คำชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าการเลือกตั้งทั่วไปเป็นโมฆะ ย่อมมีผลให้ข้อกล่าวหาใดๆ ตกไป และถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับเหตุแห่งคำร้องผูกพันกับการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น เห็นว่า ประเด็นตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕

ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับกำหนดวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ เฉพาะ มาตรา ๒ ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลือกตั้งดังกล่าวและการดำเนินการของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดหาเลือกตั้งไม่เป็นการลงคะแนนโดยลับ เป็นการเลือกตั้ง ที่ทำให้เกิดผลของการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม ไม่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๔๔ มาตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการจัดการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่การกำหนด วันเลือกตั้ง การรับสมัครรับเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การนับคะแนนเสียงและการประกาศผลเลือกตั้ง ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลดังกล่าว ตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่องผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดเสียไปด้วย มีผลเป็นการเพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามประกาศผลการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จัดการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ ส่วนคดีนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถูกกล่าวหาว่า กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญและอันอาจเป็นภัย ต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุอันอาจถูกยุบพรรค จึงเป็นคนละเรื่องคนละกรณีกัน แม้ข้ออ้างตามคำร้อง ที่กล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๒ ในคดีนี้เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็ตาม ก็ไม่เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญอันมีผลผูกพันองค์กรอื่นตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญในคดีดังกล่าวจึงไม่มีผลผูกพันในคดีนี้ ข้อกล่าวหาผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องของผู้ร้อง ไม่ตกไป คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคตามคำร้องหรือไม่ พิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้ว คดีมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นลำดับ ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคະແນນນິຍມของพันธมิตรเพื่อไทย ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้งและชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวันนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่

ข้อ ๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษิณ กี่สุน นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชฎา ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จหรือไม่

ข้อ ๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายวรชวริทธิ์ ดันติกริมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใส่ร้ายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จเพื่อให้เข้าใจผิดในคະແນນນິຍມของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่

ข้อ ๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนางสาวปีทมา ชายเกตุ นายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่

ข้อ ๖ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่

ประเด็นข้อ ๑ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีเวทีปราศรัยใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคະແນນນິຍມของพันธมิตรเพื่อไทย ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

หรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ ข้อเท็จจริงที่ไม่ได้เถียงกันฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พรรคไทยรักไทย โดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรค ได้รับการเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างมากและเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน และในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทย โดยพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรค ก็ได้รับเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างมากเด็ดขาดจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว มีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ กำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีนายอภิสิทธิ์เป็นหัวหน้าพรรค นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรค รวม ๔๕ คน ตามเอกสารหมาย ร. ๒ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน อดีตพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประกาศไม่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทยซึ่งมีพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหัวหน้าพรรคเพียงพรรคเดียวที่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวน ๕๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ โดยแบ่งเป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน ตามจำนวนเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ พรรคการเมืองอื่นนอกจากนั้นส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงบางเขตเลือกตั้ง ในการปราศรัยต่อประชาชนที่ท้องสนามหลวง นายอภิสิทธิ์หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวหาการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคไทยรักไทยว่า เป็น “ระบอบทักษิณ” และกล่าวว่า “วันนี้ระบอบทักษิณ ทำลายประชาธิปไตยแล้ว แทรกแซงองค์กรอิสระ ครอบงำวุฒิสภา แทรกแซงสื่อ” และวันเดียวกัน นายสุเทพ เลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวโจมตีการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีว่าเป็นระบอบทักษิณโดยนอกจากจะกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์แล้วยังกล่าวโจมตีว่าระบอบดังกล่าวเป็นระบอบที่พันตำรวจโท ทักษิณ คุมอำนาจการตัดสินใจแต่ผู้เดียวไม่ให้คณะรัฐมนตรีหรือบุคคลใดเข้าร่วมตัดสินใจตามระบอบรัฐสภาไม่ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม ทำให้เกิดความแตกแยก

อย่างรุนแรง มีการทุจริตคอร์รัปชัน นอกราชการบังหลวง และตามที่ได้มีกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นเวทีพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๕ กล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ รวมทั้งนายถาวร เสนเนียม กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า “ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยก ในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตร ประเทศชาติสูญเสียวายใหญ่หลวง... ดังนั้น เพื่อหยุดระบอบทักษิณ เพื่อปราบปรามการโกงทั้งโคตรให้ได้...”

ปัญหาชั้นนี้มีว่า การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ กรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการสร้างคำว่า “ระบอบทักษิณ” อันเป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท ทักษิณ ด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งหรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ ได้ความว่า ก่อนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ปราบกฏว่ารัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ได้ประสบกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองมาอย่างต่อเนื่องจนมีการคาดการณ์ถึงทางออกของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นว่าพันตำรวจโท ทักษิณอาจลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่พันตำรวจโท ทักษิณได้ประกาศและปราศรัยในสถานที่ต่าง ๆ ยืนยันว่ารัฐบาลจะไม่ลาออกหรือยุบสภาผู้แทนราษฎร แม้กระทั่งในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนที่จะมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๕ วัน พันตำรวจโท ทักษิณก็ยังกล่าวว่าไม่มีลาออก จะไม่ยุบสภา ตามเอกสารหมายเลข ๓.๕ และ ๓.๖ แต่ในที่สุดพันตำรวจโท ทักษิณก็แก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่รัฐบาลถูกรุมเร้าด้วยการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งมีเวลาเตรียมการเลือกตั้งให้แก่พรรคการเมืองต่าง ๆ ๑๗ วัน ภายหลังจากผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านร่วมกันประกาศไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และพรรคไทยรักไทย ได้ออกสารไทยรักไทยตามเอกสารหมายเลข ๓.๘ แผ่นที่ ๒ มีข้อความกล่าวหาพาดพิงพรรคร่วมฝ่ายค้าน

ทั้งสามดังกล่าว พรรคร่วมฝ่ายค้านก็ได้ออกจดหมายเปิดผนึกชี้แจงและแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่กล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยบิดเบือนข้อเท็จจริงและใส่ร้ายพรรคร่วมฝ่ายค้าน โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการยุบสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลที่พรรคร่วมฝ่ายค้านไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การใช้อำนาจทำลายคุณ การตรวจสอบ ตลอดจนชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณโดยใช้ถ้อยคำว่า “ระบอบทักษิณ” ตามเอกสารหมายเลข ๓.๓ ก็ยิ่งทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระหว่างพรรคการเมืองดังกล่าวทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับมีกลุ่มนักวิชาการ นักการเมืองอิสระ กลุ่มพลังประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งที่สนับสนุนและต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณออกมาเคลื่อนไหวชุมนุมในที่สาธารณะ โดยมีข้อเรียกร้องลักษณะต่าง ๆ อันแสดงให้เห็นชัดเจนถึงความขัดแย้งกันทางความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกออกเป็นสองฝ่ายอย่างไม่เคยมีมาก่อนจนไม่อยู่ในวิสัยที่จะสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะพรรคการเมือง นักการเมือง นักวิชาการ กลุ่มพลังประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นฝ่ายตรงข้ามหรือต่อต้านพันตำรวจโท ทักษิณได้จัดเวทีปราศรัยโดยนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพันตำรวจโท ทักษิณ โดยตรงมาเป็นประเด็นหรือหัวข้อกล่าวโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณและพรรคไทยรักไทย ไม่ว่าปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินของพันตำรวจโท ทักษิณโดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” ปัญหาการแทรกแซงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ การครอบงำวุฒิสภา และปัญหาการทุจริตต่อราษฎรบังหลวงในรัฐบาล เป็นต้น ประเด็นในเรื่อง “ระบอบทักษิณ” นั้น ได้ความตามทางใต้สวนพยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้เป็นผู้บัญญัติคำว่า “ระบอบทักษิณ” แต่เป็นคำนิยามทางการเมืองที่นักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ เช่น นายธีรยุทธ บุญมี ดร.เกษียร เตชะพีระ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ได้กล่าวไว้ในงานศึกษาวิจัยของตนตามเอกสารหมายเลข ๓.๕ โดย ดร.เกษียร ได้กล่าวถึง “ระบอบทักษิณ” มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ในการปาฐกถาเรื่อง “๒ ปี ระบอบทักษิณกับสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศ” และผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นด้วยกับนักวิชาการและนักสื่อสารมวลชนทั่วไปที่ให้ความหมายของ คำว่า “ระบอบทักษิณ” หมายถึง วิธีการดำเนินการทางการเมืองโดยการใช้เงินซื้อนักการเมือง พรรคการเมือง และซื้อคะแนนเสียงจากประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม และการบริหารประเทศที่ยึดตัวตนและยึดแนวคิดของพันตำรวจโท ทักษิณ เป็นหลัก ขาดความเคารพในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหลักการขององค์กรตรวจสอบและถ่วงดุลโดยองค์กรและประชาชน แต่เข้าไปแทรกแซง

องค์กรอิสระ สื่อสารมวลชน องค์กรของรัฐแทบทุกองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ทำลายระบบคุณธรรม สร้างความแตกแยกของคนในชาติอย่างไม่เคยพบมาก่อน และมีการทุจริตอย่างมโหฬาร ดังนั้น คำว่าระบอบทักษิณจึงเป็นถ้อยคำในลักษณะที่วิพากษ์วิจารณ์พันตำรวจโท ทักษิณโดยเฉพาะของบรรดานักวิชาการและนักสื่อสารมวลชนทั่วไปที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของพันตำรวจโท ทักษิณในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มิได้มีความหมายที่แสดงถึงระบอบการปกครองทำนองเช่นอย่างคำว่าระบอบประชาธิปไตยหรือระบอบเผด็จการที่สื่อความหมายให้ประชาชนเข้าใจว่าหมายถึงระบอบการปกครองประเทศ และเป็นการนำชื่อของ พันตำรวจโท ทักษิณมาใช้เพื่อง่ายแก่การเรียกขานและทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ทันทีเมื่อมีการกล่าวถึง โดยหาได้มีวิญญูชนคนใดที่เข้าใจว่าระบอบทักษิณเป็นระบอบการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งไม่ และข้อเท็จจริงในประเด็นเกี่ยวกับคำว่าระบอบทักษิณตามที่ปรากฏแก่สังคมในช่วงที่พันตำรวจโท ทักษิณดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายโสภณ องค์กรณ์ นักหนังสือพิมพ์สังกัดเครือเดอะเนชั่น และจัดรายการวิทยุคลื่นความถี่ ๕๐.๕ เอฟเอ็ม เป็นพยานเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ว่า เมื่อปี ๒๕๔๕ พยานและเพื่อนร่วมงานในเครือเดอะเนชั่น รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวถูกเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสั่งให้ธนาคารพาณิชย์ตรวจสอบบัญชีเงินฝากเพื่อสืบหาตัวเลขการทำธุรกรรมโดยสงสัยว่าพยานและเพื่อนร่วมงานได้รับสินจ้างรางวัลจากกลุ่มบุคคลใดเพื่อเขียนข่าววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและบุคคลในรัฐบาล นักการเมือง และเครือข่ายพวกพ้องของพันตำรวจโท ทักษิณหรือไม่ ทั้ง ๆ ที่ข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่เข้าข่ายมูลฐานความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน พยานกับเพื่อนร่วมงานได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้สั่งให้ธนาคารพาณิชย์ยุติการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินดังกล่าว ก่อนที่ศาลปกครองจะอ่านคำวินิจฉัยว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายอีกประการหนึ่งการจัดรายการวิทยุเวที ๑๐๑ คลื่นความถี่ ๑๐๑ เอฟเอ็ม ที่พยานเป็นผู้จัดรายการข่าวสารตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในบ้านเมืองและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์ โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น ทั้งที่สนับสนุนและคัดค้านนโยบายของรัฐบาล นับแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา แต่เมื่อถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ พยานได้รับแจ้งจากเจ้าของรายการให้งดออกอากาศโดยมีคำชี้แจงเพียงสั้น ๆ ว่าเป็นคำขอร้องของเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุโดยไม่มีเหตุผล

เป็นรายละเอียด แต่เป็นที่รู้และเข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นคำสั่งจากผู้มีอำนาจการเมืองในขณะนั้น นอกจากนั้นนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ซึ่งเป็นนักจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์และมีความคิดเห็นแตกต่างกับนโยบายของรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ให้อภัยคำตามบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่รายการวิทยุและโทรทัศน์ที่พยานเป็นผู้จัดรายการด้วยตนเองแม้จะเป็นรายการที่มีประชาชนรับฟังและรับชมเป็นจำนวนมาก รัฐบาลก็จะเข้ามาคุกคามและเปลี่ยนผังรายการที่พยานเป็นผู้ดำเนินรายการออกจากสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์ แล้วแต่กรณีจนหมดสิ้น เช่น รายการ “ขอคิดด้วยคน” ออกแพร่ภาพทุกวันพุธ เวลา ๒๑ นาฬิกา ถึง ๒๒ นาฬิกา ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. รายการ “ลานบ้านลานเมือง” ออกแพร่ภาพทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๒๑ นาฬิกา ถึง ๒๒ นาฬิกา ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ อ.ส.ม.ท. รายการ “เหรียญสองด้าน” ออกแพร่ภาพ ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๒๒ นาฬิกา ถึง ๒๓ นาฬิกา ทางสถานีโทรทัศน์สีช่อง ๑๑ รายการ “ตามหา ... แก่นธรรม” ออกแพร่ภาพ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๒๐.๓๐ นาฬิกา ถึง ๒๑.๓๐ นาฬิกา และรายการวิเคราะห์ข่าวการเมือง ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุ เอฟเอ็ม ๑๐๗ ถูกยกเลิกโดยอ้างว่าไม่มีคนฟัง ทั้งที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก และในฐานะที่พยานเป็นสมาชิกวุฒิสภาและดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนของวุฒิสภา และเป็นโฆษกกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ของวุฒิสภา มีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของรัฐบาลที่ขัดต่อกฎหมาย ยังพบว่ารัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณได้แทรกแซงสื่อมวลชนอีกหลายรายการ คือ กรณีนางฟองसन จามรจันทร์ ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้จัดรายการข่าวของวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ แสดงความคิดเห็นแตกต่างกับนโยบายของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ จึงถูกย้ายไปเป็นเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ จังหวัดหนองบัวลำภู และไม่ได้จัดรายการข่าวทางวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์อีกต่อไป กรณีนายสุทธิชัย หยุ่น จัดรายการ “เก็บตกจากเนชั่น” ทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่ เอฟ เอ็ม ๘๘.๕๐ ออกอากาศเวลา ๕ นาฬิกา ถึง ๖ นาฬิกา กรณีนางสาวอัญชลี ไพรีรักษ์ จัดรายการ “ไทยแลนด์รีวิว” ทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่ เอฟเอ็ม ๘๖.๕๐ Business Radio ออกอากาศช่วงค่ำของวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ เป็นต้น และผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังได้อ้างส่งคำแถลงการณ์ของสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยในการสัมมนา “วันเสรีภาพสื่อไทย” เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ถ.๑๕ ที่เรียกร้องให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงการใช้เสรีภาพของสื่อและเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน โดยเฉพาะในข้อที่บุคคลในรัฐบาลที่ใช้อำนาจแฝงและอำนาจต่อรองทางธุรกิจ

แทรกแซงสื่อ อันแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกรังเกียจของผู้มีวิชาชีพสื่อสารมวลชนทั่วไป โดยมีได้จำกัดแต่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่า บุคคลในรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณมีพฤติกรรมแทรกแซงหรือคุกคามสื่อไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมอีกด้วย

ประเด็นเกี่ยวกับการแทรกแซงวุฒิสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์ ที่ปรึกษา กฎหมายและนักการเมือง เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง ๔ สมัย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ถึง ๒๕๓๕ สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งปี ๒๕๔๓ ถึง ๒๕๔๕ ครั้งสุดท้ายดำรงตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา (วิปวุฒิสภา) และรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง เปิดความรับรองบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นว่าการเลือกตั้งประธานวุฒิสภาแทนพลตรี มนูญกฤต รูปขจร ที่ลาออกเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๓ มีผู้ได้รับการเสนอชื่อ ๕ คน คือ พลตรี มนูญกฤต รูปขจร นายพนัส ทักษิณยานนท์ พลเอก วิชา ศิริธรรม พยาน และนายสุชน ชาลิ์เครือ ซึ่งพันตำรวจโท ทักษิณให้การสนับสนุน และบุคคลที่มีโอกาสจะได้รับเลือกมีเพียง ๓ คน คือ พลตรี มนูญกฤต พยาน และนายสุชน กลุ่มผู้สนับสนุนแต่ละฝ่ายจึงแยกเป็น ๓ กลุ่ม สำหรับบุคคลผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะต้องได้คะแนนเสียงถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาร่วมประชุม มิฉะนั้น จะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในรอบสองระหว่างผู้ได้รับคะแนนสูงสุดกับลำดับรองลงมา ผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนสูงสุดก็จะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาต่อไป และหากมีการเลือกตั้งในรอบสองระหว่างพยานหรือพลตรี มนูญกฤตกับนายสุชน สมาชิกกลุ่มที่สนับสนุนพยานหรือพลตรี มนูญกฤต ก็จะลงคะแนนให้กับพลตรี มนูญกฤตหรือพยาน แล้วแต่กรณี จะทำให้นายสุชนไม่ได้รับการเลือก แต่พันตำรวจโท ทักษิณไม่ต้องการให้พลตรี มนูญกฤตกับพยานได้รับเลือก เพราะพลตรี มนูญกฤต เป็นฝ่ายตรงข้ามกับพันตำรวจโท ทักษิณอย่างชัดเจน ส่วนพยานเป็นเพื่อนกับนายชวน หลีกภัย เมื่อพันตำรวจโท ทักษิณเกรงว่านายสุชนจะไม่ได้รับเลือก จึงได้ให้นายศรีเมือง เจริญศิริ สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดมหาสารคาม คนสนิทพันตำรวจโท ทักษิณ มาเจรจาขอให้พยานถอนตัวจากการสมัครชิงตำแหน่งดังกล่าว แต่พยานปฏิเสธไป ต่อมานายวิกรม อัยศิริ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดระนอง ได้นัดพยานไปพบ ๒ ครั้ง ครั้งแรก นายวิกรมบอกพยานว่า พันตำรวจโท ทักษิณได้เรียกนายวิกรมไปพบที่บ้านพิษณุโลก และได้พูดแกมบังคับต่อหน้านายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ว่า ให้นายวิกรมไปเจรจาให้พยานถอนตัวจากการสมัครชิงตำแหน่งประธานวุฒิสภาให้สำเร็จพร้อมกับกล่าวว่า “คนเป็นพ่อค่านักธุรกิจ อยากเป็นพวกรัฐบาลทั้งนั้น ไม่มีใครอยากอยู่ตรงข้ามกับรัฐบาล” และครั้งที่สอง

นายวิกรมขอให้พยานทบทวนอีกครั้ง เพราะนายสุริยะได้โทรศัพท์สอบถามจากนายวิกรมถึงผลการเจรจากับพยาน โดยนายวิกรมแสดงความวิตกกังวลมาก เนื่องจากนายวิกรมเป็นเจ้าของธุรกิจโรงแรมในประเทศพม่าและประกอบธุรกิจสายการบินภูเก็ตแอร์โดยจะต้องมีการติดต่อกับกระทรวงคมนาคม พยานเกรงว่าธุรกิจของนายวิกรมซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของพยานและมีส่วนสนับสนุนพยานจึงตำแหน่งประธานวุฒิสภาจะได้รับผลกระทบหรือเสียหาย พยานจึงยอมถอนตัวเพื่อหลีกเลี่ยงให้นายสุชน และในที่สุดนายสุชนก็ได้รับการเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาด้วยคะแนน ๕๕ คะแนน จากจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาประชุม ๑๕๘ คน ซึ่งเท่ากับกึ่งหนึ่ง หากพยานไม่ถอนตัว โอกาสของนายสุชนที่จะได้รับการคัดเลือกย่อมเป็นไปได้ยาก

นอกจากนั้น นายนิพนธ์พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระของวุฒิสภาอีกว่า ผลของคะแนนบุคคลตามที่ถูกกำหนดไว้แล้วมักจะได้รับการเลือก เช่น ในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษเมื่อวันอังคารที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้มีการเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คือ นายวิสุทธิ์ โพธิ์แท่น นายวิเชียร วิริยะประสิทธิ์ นายประดิษฐ์ ทรงฤกษ์ พลตำรวจเอก วุฑฒิชัย ศรีรัตนวุฒินายชยยุทธ กปิลกาญจน์ นายชิตชัย พานิชพัฒน์ และนายเชาว์ อรรถมานะ ซึ่งต่อมาพลตำรวจเอก วุฑฒิชัย ได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการ แต่ต่อมาคณะกรรมาการชุดดังกล่าวได้ลาออกเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พิพากษาว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๘๗ ซึ่งจะสังเกตได้ว่าจะมีข้าราชการตำรวจได้รับการเลือกเป็นกรรมการในองค์กรอิสระทุกครั้ง เช่น พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนและสนิทสนมกับพันตำรวจโท ทักษิณ และเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตัวไว้ล่วงหน้า ทั้งที่ในอดีตวุฒิสภาชุดก่อนจะไม่มีข้าราชการตำรวจได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่าง ๆ หรือในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้จัดระเบียบวาระในการลงมติเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่กรรมการสรรหาฯ เสนอรายชื่อมา ๑๘ คน เพื่อให้วุฒิสภาคัดเลือกให้เหลือ ๕ คน และปรากฏว่าพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ ซึ่งเป็นผู้ได้รับการเลือกคนหนึ่งขอถอนตัว ทำให้บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อขาดไป ๑ คน ไม่ครบจำนวน ๑๘ คน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ วุฒิสภาก็ยังคงยืนยันให้ลงมติเลือกแม้จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์และคัดค้านจากวุฒิสภาหลายคน และที่ประชุมได้มีมติเลือกจากจำนวนดังกล่าว ๕ คน คือ พลตำรวจโท วันชัย ศรีนวนนัต นายไสว จันทะศรี นายศิวัช แสงมณี นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ พลตำรวจเอก ครุฑ โสทธิพันธุ์ นายสุรพล เอกโยคะ พลเอก เกษมชาติ นเรศเสนีย์ นายสมโภชน์ กาญจนารมณ์ และนางแนนน้อย ณ ระนอง โดยนายสุรพลเป็นพี่นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยและเป็นพี่ที่ทราบกันล่วงหน้าว่าได้รับการวางตัวให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่วน นางแนนน้อยนั้น ในการตรวจสอบประวัติปรากฏว่าเป็นพี่สาวของผู้ทำบัญชีของคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ภริยาพันตำรวจโท ทักษิณ ต่อมาเมื่อประธานวุฒิสภาได้เสนอรายชื่อบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งกล่าว ขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สำนักราชเลขาธิการได้มีหนังสือแจ้งกลับมายขอให้ พิจารณาทบทวนกระบวนการอีกครั้งว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และในที่สุดก็นำไปสู่การเริ่มต้นของ กระบวนการสรรหาใหม่

ประเด็นการทำลายระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อ้าง ส่งสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งปรากฏข่าวสารที่ผู้เกี่ยวข้องออกมาวิพากษ์วิจารณ์การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ ที่ใช้ระบบอุปถัมภ์ มิได้ใช้ระบบคุณธรรม โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และอาวุโส เช่น การแต่งตั้ง พลเอก ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ญาติผู้พี่ของพันตำรวจโท ทักษิณ ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และผู้บัญชาการทหารสูงสุดข้ามอาวุโสนายทหารคนอื่น รวมทั้งสนับสนุนนายทหารซึ่งสำเร็จเตรียมทหาร รุ่นสิบรุ่นเดียวกับพันตำรวจโท ทักษิณและญาติพี่น้องให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ เป็นเหตุให้พลเอก มนตรี ศุภาพร จเรทหารทั่วไป ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ว่า “การเมือง แทรกแซงกองทัพ เป็นการทำลายประเพณีธรรมเนียมการแต่งตั้งนายทหาร มุ่งหวังส่งแต่ญาติและเพื่อน มาดำรงตำแหน่งสำคัญ ถือเป็นการบ่อนทำลายกองทัพ พฤติกรรมของนายกรัฐมนตรี เป็นการเนรคุณ กองทัพ...” ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ถ.๔๒ และยังสามารถนำไปกล่าวอ้างในที่ประชุมสภาภิโหมอีกว่าทหารเป็นเบี้ยล่างของนักการเมือง ตามข่าว ในหน้าหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ถ.๔๓ หรือกรณี พลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน รองปลัดกระทรวงกลาโหม ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย นายทหารที่ไม่เป็นธรรม มีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ถ.๔๕ ว่า “ปัจจุบันมีการแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้ายนายทหาร

และกิจการภายในกองทัพ ทำให้กองทัพอ่อนแอ เพราะผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำหน่วย ต้องสามารถตอบสนองนักการเมือง ส่วนผู้ที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อตอบสนองคุณแผ่นดิน ก็ไม่มีโอกาสเป็นผู้บังคับบัญชาแต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ที่สนองนักการเมืองทำให้กองทัพอ่อนแอ...” หรือกรณีการแต่งตั้งพลตำรวจเอก เปรียวพันธุ์ ดามาพงศ์ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่คุณหญิงพจมาน ให้ขึ้นดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติข้ามนายตำรวจที่อาวุโสกว่า ตามเอกสารหมายเลข ถ.๔๗ หรือการผลักดันให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ น้องเขยพันตำรวจโท ทักษิณ กลับมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกรวาระหนึ่ง ทั้งที่นายสมชายเคยดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงยุติธรรมมาแล้ว ๔ ปี และได้ขยายระยะเวลาดำรงตำแหน่งครั้งละ ๑ ปี ๒ ครั้ง รวมเป็น ๖ ปี ซึ่งไม่สามารถดำรงตำแหน่งเดิมอีกต่อไปได้ แต่ก็ได้สลับเปลี่ยนไปดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้วให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมซึ่งมีอายุราชการ เหลืออีกเพียง ๘ เดือนมาดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรม และเมื่อปลัดกระทรวงยุติธรรมเกษียณ อายุราชการในเดือนตุลาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้นายสมชายกลับมาดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงยุติธรรมอีกรวาระหนึ่งจนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันไปในแวดวงราชการและสื่อต่าง ๆ ตามหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ถ.๔๘ และ ถ.๔๙ เป็นต้น

ประเด็นเกี่ยวกับการทำลายประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ มาเป็นพยานเบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นที่ พันตำรวจโท ทักษิณไม่ได้ให้ความสำคัญแก่รัฐสภาแม้กระทั่งการประชุมในนัดสำคัญเพื่อพิจารณา งบประมาณแผ่นดิน ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ สมาชิกวุฒิสภาได้ตั้งกระทู้ถามพันตำรวจโท ทักษิณเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกนัด ของการประชุม แต่พันตำรวจโท ทักษิณกลับไม่มาตอบกระทู้ถาม ดังจะเห็นได้จากสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ระหว่างปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๘ ซึ่งอยู่ในช่วงพันตำรวจโท ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี มีการเสนอกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี ๒๒๕ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีตอบเพียง ๖ เรื่อง และสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปี ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ มีการเสนอกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี ๓๔ เรื่อง แต่นายกรัฐมนตรีไม่มีการตอบเลย ตามรายงานกระทู้ถามสดเอกสารหมายเลข ถ.๑๑ สอดคล้องกับ บทความของนายอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตประธานรัฐสภา และสมาชิกพรรคไทยรักไทย ในหนังสือ

รู้ทันทักษิณ ๔ เอกสารหมาย ถ.๑๐ ว่า พันตำรวจโท ทักษิณไม่ไปประชุม หรือไปประชุมแต่ไม่เข้าห้องประชุม บางทีวันประชุมสภาแต่กลับหาเรื่องไปพบปะราษฎรจนนายอุทัยแสดงความรู้สึกว่า “ถ้าอย่างนี้จะมีสภาไปทำไม โดยส่วนตัวผมเสียความรู้สึกมาก เพราะทำให้ระบบสภาของเราไม่มีความหมาย สะท้อนที่เขาพูดว่าประชาธิปไตยเป็นเพียงเครื่องมือของเขา ผมไม่แฮปปี้มาก” นอกจากนั้น บทความในหนังสือดังกล่าวยังแสดงความรู้สึกของนายอุทัยในการประชุมพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐบาลอีกว่า ผู้แทนราษฎรได้ชักชวนเสนอข้อเท็จจริงใหม่ ๆ แต่วิปรัฐบาลมักจะดึงดันว่าพรรคส่งมาอย่างนี้ก็จะเอาอย่างนี้ให้ได้ หลายเรื่องทำงานเสีย แทนที่จะปรับเปลี่ยน ไม่ดึงดันตามมติของพรรคหรือที่ประชุมพรรค ทั้ง ๆ ที่ในสภามีข้อเท็จจริงใหม่ น่าจะเปลี่ยน และจะทำให้วุฒิสภาทำงานน้อย ไม่เสียเวลามาก แต่ก็ไม่ทำ ไม่ปรับ ไม่แก้ เมื่อใช้มติพรรคเป็นตัวกำหนดกฎหมาย มติพรรคก็เป็นเพียงมติของคนไม่กี่คนในพรรค ในที่สุดก็เป็นคนไม่กี่คนที่กำหนดกฎหมาย ทำอย่างนี้ ระบบสภาก็ไม่มีความหมาย เป็นต้น

ประเด็นการทุจริตต่อราษฎรบังหลวง ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายอภิสิทธิ์และนายสุเทพเบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นถึงพฤติกรรมของรัฐบาลที่มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริตจนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมและสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น กรณีโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ และการประมูลงานก่อสร้างหรือติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ กรณีการปล่อยเงินกู้ให้รัฐบาลประเทศพม่าของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (เอ็กซิมแบงก์) โดยไม่มีหลักประกันจากรัฐบาลพม่า และกระทรวงการคลังต้องชดเชยส่วนต่างของดอกเบี้ยให้ ภายหลังปรากฏว่ารัฐบาลพม่านำเงินดังกล่าวส่วนหนึ่งมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ระบบโทรคมนาคมจากบริษัทธุรกิจของครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ และว่าจ้างบริษัทผู้ใกล้ชิดพันตำรวจโท ทักษิณ ไปรับงานจ้างหลายโครงการในประเทศพม่า ตามข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และหนังสือพิมพ์มติชน เอกสารหมาย ถ.๑๑ และ ถ.๑๔ หรือปัญหาข้อสงสัยถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทในครอบครัวพันตำรวจโท ทักษิณ ไม่ว่าการซื้อขายหุ้นระหว่างครอบครัวของพันตำรวจโท ทักษิณกับบริษัท เทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์ ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษี กรณีบริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับสัมปทานดำเนินธุรกิจดาวเทียม ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องการได้รับยกเว้นภาษี ตามหนังสือรู้ทันทักษิณ ๒ และข้อมูลจากเว็บไซต์ประชาชาติธุรกิจ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เว็บไซต์โพสต์ทูเดย์ และเดลินิวส์

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เอกสารหมายเลข ๓.๗๖ และ ๓.๗๗ กรณีการเข้าไปถือหุ้นรายใหญ่ในสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ของบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่มีข้อกล่าวหาในเรื่องเกี่ยวกับการลดค่าสัมปทานตามหนังสือรู้ทันทักษิณ เอกสารหมายเลข ๓.๕ เป็นต้น เหล่านี้ นับว่าเป็นปัญหาที่ผู้คนในสังคมให้ความสนใจอย่างกว้างขวาง เฉพาะอย่างยิ่ง เป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติ จนในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้นำมาเป็นเหตุผลหนึ่งในการยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณตามคำแถลงของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑ เอกสารหมายเลข ๓.๘๐ โดยมีความตอนหนึ่งว่า “... ประชาชนส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยการบริหารราชการแผ่นดินอันส่อไปในทางทุจริตและประพฤตินิยมชอบอย่างกว้างขวาง...”

ประเด็นเหล่านี้ ล้วนเป็นเรื่องที่ผู้เกี่ยวข้องตลอดจนสื่อมวลชนนำมากล่าวอ้างโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย เนื่องจากมีพฤติกรรมที่สื่อแสดงให้เห็นได้ว่าพันตำรวจโท ทักษิณ และบุคคลร่วมรัฐบาลบางคน มีผลประโยชน์แอบแฝงหรือเอื้อประโยชน์แก่ญาติหรือพวกพ้องไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม จนมีการนำมาวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในสังคม การที่นายอภิสิทธิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นอดีตผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วยกับการยุบสภาผู้แทนราษฎรของพันตำรวจโท ทักษิณจึงได้นำพฤติกรรมดังกล่าวของพันตำรวจโท ทักษิณและรัฐบาล โดยใช้คำว่า “ระบอบทักษิณ” มากล่าวปราศรัยก็ดี หรือนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนในเรื่องของคำว่าระบอบทักษิณก็ดี หรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวปราศรัยบนเวทีของกลุ่มพันธมิตรทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดในช่วงที่มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปโจมตีพันตำรวจโท ทักษิณในลักษณะเช่นเดียวกับนายอภิสิทธิ์ และนายถาวร กรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำแผ่นปลิวที่มีเครื่องหมายของผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุว่า ระบอบทักษิณสร้างความแตกแยกในมวลหมู่พี่น้องประชาชนชาวไทย อย่างไม่เคยมีมาก่อน ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้มีการโกงทั้งโคตรประเทศชาติสูญเสียดังใหญ่หลวง... ก็ดี เห็นได้ชัดว่าเป็นลักษณะของการตอบโต้กันทางการเมือง ในขณะที่ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองที่วิวัฒนาการรุนแรงขึ้นและสังคมมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งแบ่งฝักแบ่งฝ่ายอย่างไม่เคยมีมาก่อน โดยการนำเอาจุดบกพร่องตามที่ปรากฏเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์

ในสังคมของพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะมากว่าปราชัยต่อกฎ
แก่ประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แม้แผ่นปลิวของนายถาวร
จะให้ถ้อยคำที่ไม่สมควรไปบ้าง แต่ก็ยังอยู่ในวิสัยที่กระทำได้ ทั้งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ และ
เป็นความชอบธรรมป้องกันส่วนได้เสียของตนตามคลองธรรมในฐานะของนักการเมืองฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย
กับการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและพันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรี ยิ่งกว่านั้น การที่
พันตำรวจโท ทักษิณแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเมืองด้วยการคืนอำนาจให้ประชาชนโดยการ
ยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่กลับกำหนดวันเลือกตั้งเป็นการทั่วไปภายหลังจากวันยุบสภาผู้แทนราษฎร
ในสถานการณ์การเมืองเช่นนี้เพียง ๓๗ วัน จนทำให้พรรคการเมืองด้วยกันเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรม
ยิ่งขึ้น เพราะไม่ได้คาดล่วงหน้ามาก่อนว่าจะเกิดการยุบสภาด้วยเหตุผลและความจำเป็นตามที่ปรากฏ
ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยที่ไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์การเมือง
ของประเทศ เป็นการไม่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองอื่นได้มีเวลาเพียงพอตามสมควรในการเตรียมการ
เลือกตั้ง สื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นการเอาเปรียบในทางการเมืองอย่างชัดเจน ทั้งการปราชัยของ
สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในสถานที่ต่าง ๆ ก็ได้ชักชวนประชาชนไม่ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากแต่
ชักชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยลงคะแนนในช่อง “ไม่ประสงค์จะลงคะแนน” ซึ่งเป็น
สิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งพึงใช้ได้โดยชอบ การกระทำของนายอภิสิทธิ์ นายสุเทพ และ
กรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวจึงฟังไม่ได้ว่า เป็นการใส่ร้ายพันตำรวจโท
ทักษิณ ด้วยความเท็จว่า “ระบอบทักษิณ” เพื่อมุ่งหวังให้เป็นโทษแก่พันตำรวจโท ทักษิณ พรรคการเมือง
สมาชิกพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑
จัดให้มีเวทีปราชัย ใส่ร้ายด้วยความเท็จหรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของพันตำรวจโท ทักษิณ
หัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคไทยรักไทย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และชักจูงให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง
ไม่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง
ตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในประเด็นข้อนี้ฟังขึ้น

ประเด็นข้อ ๒ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จ
ให้แก่นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒
ติดต่อกันไม่ครบเก้าสิบวันนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
หรือไม่ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างสี และนายสุวิทย์ อบอุ่น เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำ

ที่พยานให้ถ้อยคำไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๕ ร.๑๖ และ ร.๕๔ ว่า วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นางอมรรัตน์ กี่สู่น ภริยานายทักษนัย กี่สู่น พาพยานทั้งสาม เดินทางจากจังหวัดตรังไปกรุงเทพมหานคร แล้วพาไปโรงแรมลิเบอร์ตี้ แคว้นสะพานควาย พยานทั้งสาม เข้าไปในห้องพักและภายในห้องพักดังกล่าวมีบอร์ดแสดงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีเจ้าหน้าที่ จัดเตรียมเอกสาร นายเจ็ง คอกจิก หรือนายประมวล ชุกล่อม ได้พาพยานทั้งสามไปถ่ายรูปและ ตรวจสอบสุขภาพ ทำใบรับรองแพทย์ แล้วกลับมารอกใบสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยให้ย้อนหลัง ลงวันที่ ๕, ๑๐ และ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ ตามเอกสารหมายเลข ร.๘๘ และพยานทั้งสาม ก็ได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคตามเอกสารหมายเลข ร.๑๒ แผ่นที่ ๔ และ ๕ และเอกสารหมายเลข ร.๖๒ แผ่นที่ ๖ พร้อมกับซองเอกสารและเงินอีกคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท พยานทั้งสามได้มอบเงินดังกล่าว ทั้งหมดให้ นางอมรรัตน์แล้วเดินทางกลับจังหวัดตรังทันที รุ่งขึ้นวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทักษนัย ก็ได้พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง ตามเอกสารหมายเลข ร.๕๘ ร.๖๐ และ ร.๖๒ ตามลำดับ ถ้อยคำของพยานทั้งสามซึ่งนอกจากตรงกับบันทึกถ้อยคำพยานของ นางอมรรัตน์หรือหยก ภริยานายทักษนัย ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แล้ว ยังสอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง ตามเอกสารหมายเลข ร.๖๐ แผ่นที่ ๗ และ ๘ ซึ่งปรากฏว่าไม่พบข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ แต่ประการใด เฉพาะอย่างยิ่ง หากนางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ เป็นสมาชิกของ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ดังที่นางสาวอิสราหรือพรณรินทร์ ยวงประสิทธิ์ หัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ กล่าวอ้างในบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงและความเห็นที่ยื่นต่อคณะกรรมการ รัฐธรรมนูญ บุคคลทั้งสามก็จะต้องมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนสมาชิกพรรคและมีรายชื่อในแบบหนังสือ แจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง (ท.พ.๖ และ ท.พ.๗) ในรอบปี ๒๕๔๘ ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่หัวหน้าพรรคมีหน้าที่จะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมกราคม ๒๕๔๙ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๔ การที่ไม่พบ ข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของบุคคลทั้งสามในทะเบียนสมาชิกพรรคและรายชื่อในแบบหนังสือ แจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว ทำให้น่าเชื่อว่าเป็นปี ๒๕๔๘ บุคคลทั้งสามยังมีได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ข้ออ้างของนางสาวอิสราหรือพรณรินทร์ ที่ว่า นางสาวนิภา นางรัชนี และนายสุวิทย์ สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามข้อบังคับผู้ถูกร้องที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๐ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๘ และได้รับอนุมัติเป็นสมาชิกพรรคพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จึงไม่อาจหักล้างถ้อยคำของนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้ ข้อเท็จจริงจึงเชื่อได้ว่า นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันและต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) การที่นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองว่าบุคคลทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเวลาติดต่อกันถึงเก้าสิบวันเพื่อให้บุคคลทั้งสามนำไปสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลทั้งสามขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรค ไม่ถึงเก้าสิบวันเช่นนี้ จึงเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และได้ความจากถ้อยคำของ นายมนูญ เดิมกาญจนดี นายปรีชา จันทร์โหนด และนายชูป สุขการ์ณย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ที่ให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ร.๗๗ ร.๗๘ และ ร.๖๑ ตามลำดับว่า บุคคลทั้งสามได้นำหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวไปใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งโดยพยานออกไปรับสมัครให้แก่บุคคลทั้งสามในเบื้องต้นแล้ว ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างลี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจริง

ประเด็นข้อ ๓ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัย กี่สู่น นำนางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างลี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาว่าพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จหรือไม่ นางสาวนิภา จันโพธิ์ นางรัชну ต่างลี และนายสุวิทย์ อบอุ่น ให้ถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๗๕ ร.๗๖ และ ร.๕๔ ด้วยว่า ก่อนวันที่พยานทั้งสามกับนางอมรรัตน์ ภริยานายทักษนัย เดินทางไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษนัยเป็นผู้ที่ติดต่อพยานทั้งสามให้จัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับสำเนาวุฒิการศึกษา สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ นายทักษนัยก็ได้พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่โรงเรียนสภาราชนี เขตเลือกตั้งที่ ๑

ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง ตามลำดับ ทั้งนี้ นายทักษนัยก็เบิกความว่า ต้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ นายไวน์ หรือประธาน พี่ชายนางอมรรัตน์ซึ่งเป็นภริยาพยาน และนายเจ๋ง ได้โทรศัพท์บอกนางอมรรัตน์ว่า นายเจ๋ง ต้องการให้หาบุคคลผู้ที่จบปริญญาตรีและอยู่ในจังหวัดตรัง ๔ คน นางอมรรัตน์จึงขอให้พยาน ช่วยหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่นายเจ๋งต้องการ พยานได้ติดต่อนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ให้จัดเตรียมสำเนาเอกสารวุฒิกการศึกษา ทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชน วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานก็ให้นางอมรรัตน์พาบุคคลทั้งสามเดินทางไปกรุงเทพมหานคร วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จังหวัดตรัง การที่นางอมรรัตน์พาบุคคลทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่กรุงเทพมหานคร เสร็จแล้วได้พาบุคคลทั้งสามเดินทางกลับจังหวัดตรังในวันเดียวกัน รุ่งขึ้นนายทักษนัยก็ได้พาบุคคลทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้งเช่นนี้ พฤติการณ์จึงเชื่อได้ว่า นายทักษนัยรู้อยู่ว่านางสาวนิภา นางรัชну และ นายสุวิทย์ เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเวลา ติดต่อกันถึงเก้าสิบวันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔)

ปัญหาต่อมาที่ว่า นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดกล่าวของนายทักษนัยด้วยหรือไม่ ได้ความจากคำให้การสัมภาษณ์ของ นายประมวล ชุกล่อม หรือนายเจ๋ง ดอกจิก ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ๓.๑๐๐ ขอมรับว่า นายเจ๋งเป็นผู้ประสานงานหาผู้สมัครในจังหวัดตรังให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อได้รับแจ้งว่าหาผู้สมัครได้แล้ว ๓ คน นายเจ๋ง ได้แจ้งให้พาบุคคลทั้งสามดังกล่าวมาที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ ตรงกับบันทึกยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนางอมรรัตน์ซึ่งเป็นผู้พานางสาวนิภา นางรัชну และ นายสุวิทย์ เดินทางไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ กรุงเทพมหานคร และปรากฏว่าเหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้ ได้เกิดขึ้นที่จังหวัดปัตตานี โดยได้ความตามบันทึกยืนยัน ข้อเท็จจริงหรือความเห็นของนายปฐม เทียนสิน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดปัตตานี ว่า วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้รับการติดต่อให้สมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ จากนายคาโอ๊ะ โต๊ะแปเราะ เลขานุการพรรค ทั้ง ๆ ที่พยานเพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคโดยเขียนใบสมัคร ไม่ลงวันที่ และได้นำรูปถ่าย สำเนาเอกสารปริญญาบัตร ทะเบียนบ้าน กับบัตรประจำตัวประชาชน ไปให้นายคาโอ๊ะที่บ้านซอยมัสยิดตลาดเก่า อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้วก็ได้รับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคในวันเดียวกันพร้อมกับเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท เมื่อพยาน

สมัครรับเลือกตั้งเสร็จแล้ว นายคาโอ๊ะก็ได้อีเมลโทรศัพท์บอกว่าได้ออนเงินอีก ๑๐,๐๐๐ บาท เข้าบัญชีของ พยานแล้ว และวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานเดินทางไปประชุมพรรคที่โรงแรมลิเบอร์ตี้ยังพบ นายเจ็ง ดอกจิก พุทธิการณ์ดังกล่าวมีลักษณะทำนองเดียวกับเรื่องของนางอมรรัตน์ที่ได้รับการติดต่อจาก นายไวน์หรือประธานและนายประมวลหรือเจ็งที่ให้หาผู้ที่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว การที่ เหตุการณ์ลักษณะเดียวกันเกิดในต่างท้องที่ต่างจังหวัดกัน ทำให้เชื่อได้ว่ามูลเหตุที่นายทักษณีย์เข้ามา เกี่ยวข้องกับการหาบุคคลผู้สมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วพาไปสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว เป็นการกระทำเพื่อช่วยนางอมรรัตน์ภริยาของตนซึ่งได้รับการติดต่อนายไวน์ พี่นางอมรรัตน์นับว่า เป็นเรื่องปกติธรรมดากระหว่างสามีภริยากัน และที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิตย์ กรรมการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง ทำบันทึกตามเอกสารหมายเลข ร.๗๒ แผ่นที่ ๒ ระบุว่า ระหว่าง ร้อยตำรวจเอก มนูญ สอบปากคำนางบุญยมาศ กลิ่นเพชร นายสาทิตย์ได้โทรศัพท์มาที่เบอร์โทรศัพท์ส่วนกลางแล้วต่อว่า ร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียรนิตย์ ว่า ทำไมไม่ทำหน้าที่สื่อเชิญนายสิโรตม์ วินสน ไปให้ถ้อยคำนั้น ได้ความตามคำเบิกความของร้อยตำรวจเอก มนูญว่า นายสาทิตย์เพียงแต่โทรศัพท์สอบถามโดยมิได้ ต่อว่าอะไร เมื่อพยานชี้แจงว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนไม่สามารถทำหน้าที่สื่อเชิญได้ทัน และพยานยังขอให้ นายสาทิตย์แจ้งนายสิโรตม์มาให้การด้วย หากนายสาทิตย์ใช้คำพูดต่อว่าร้อยตำรวจเอก มนูญ แล้ว นายสาทิตย์ก็คงไม่แจ้งให้นายสิโรตม์ไปให้การตามที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ ขอความร่วมมือจากนายสาทิตย์ การที่ร้อยตำรวจเอก มนูญ ใช้ถ้อยคำต่อว่าในบันทึกดังกล่าว จึงเป็นการใช้ถ้อยคำที่เกินเลยไปเท่านั้น พุทธิการณ์ดังกล่าวจึงยังไม่เป็นพิรุช พยานหลักฐานอื่นนอกจากนี้ไม่ปรากฏว่านายสาทิตย์เข้าไป เกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษณีย์ ส่วนการที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้ความ ตามบันทึกถ้อยคำของนางรัชฎา เอกสารหมายเลข ร.๗๖ ว่า วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสิโรตม์พบกับ บิดาพยาน บิดาพยานได้เล่าเรื่องที่พยานไปสมัครสมาชิกเป็นพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วสมัครรับเลือกตั้ง นายสิโรตม์บอกบิดาพยานว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย บิดาพยานจึงให้พยานไปตามนางสาวนิภา กับนายสุวิทย์ แต่นายสุวิทย์ไม่อยู่ พยานได้โทรศัพท์เรียกนายทักษณีย์ มาพบแล้วปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร นายทักษณีย์บอกว่าจะพาไปที่พรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่กรุงเทพมหานคร วันรุ่งขึ้น พยานไปหา นายสุวิทย์แล้วบอกเรื่องเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพรรคไม่ครบเก้าสิบวันเป็นความผิดให้นายสุวิทย์ทราบ จากนั้นนายทักษณีย์ได้พาพยาน นางสาวนิภา และนายสุวิทย์ โดยสารเครื่องบินเข้ากรุงเทพมหานคร พยาน นางสาวนิภา และนายสุวิทย์ จึงทำหน้าที่สื่อออกจากการเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒

เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๔๑ หรือ ร.๗๔ ร.๕๓ และ ร.๕๖ ตามคำแนะนำของนายสุเทพ เลขานุการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วได้จัดแถลงข่าวในวันเดียวกัน โดยนางรัฐนุเบิกความว่า ในวันที่พยานทำหนังสือลาออกจากสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่พรรคของผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีการแถลงข่าวที่กรุงเทพมหานครไม่มีการใส่ร้ายหรือพาดพิงให้ร้ายพรรคไทยรักไทยเลย ทั้งตามแถบบันทึกภาพและบันทึกเสียงและคำถอดแถบบันทึกเสียงหมายเลข ๓.๕๕ ก็ไม่มีข้อความใดที่ใส่ร้ายพรรคไทยรักไทยด้วย ส่วนที่นางบุษยมาศ กลิ่นเพชร เจ้าของและบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่นตรงแนวหน้า ลงพาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์ประจำวันวันที่ ๑๖ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า วิชามารโผล่! โยนบাপ ทรท. นั้น ได้ความจากนางบุษยมาศว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับนายทักษณีย์ที่เป็นผู้พานางสาวนิภา นางรัฐนุ และนายสุวิทย์ไปสมัครรับเลือกตั้งและนางบุษยมาศได้ยืมนางสาวนิภา บอกว่า เงินค่าสมัครไม่พอแล้วนางสาวนิภาเดินทางไปทางประตู และนายทักษณีย์เดินทางตาม เมื่อนางสาวนิภา กลับเข้ามาปรากฏว่ามีค่าสมัครพอ ข้อความดังกล่าว จึงเป็นเรื่องการนำเสนอหัวข้อข่าวตามความเห็นของนางบุษยมาศในฐานะนักหนังสือพิมพ์และเป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย ที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่ง นายทักษณีย์เป็นสมาชิก ยิ่งกว่านั้น นางสาวนิภา นางรัฐนุ และนายสุวิทย์ ต่างให้ถ้อยคำต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตรงกันว่า วันที่พยานทั้งสามไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พยานแต่ละคนได้รับเงินจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มาคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท แล้วได้มอบให้นางอมรรัตน์ และวันที่นายทักษณีย์พาพยานทั้งสามไปสมัครรับเลือกตั้ง ได้ความจากพยานทั้งสามต่างเบิกความทำนองเดียวกันว่า นายทักษณีย์ให้เงินพยาน คนละ ๕,๐๐๐ บาท แล้วพาไปเปิดบัญชีที่ธนาคารออมสิน สาขาตรง คนละ ๑๐,๕๐๐ บาท และได้ซื้อแคชเชียร์เช็คค่าสมัครคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท พยานแต่ละคน ต้องจ่ายเงินค่าทำไปสเตอร์อีกคนละ ๓,๐๐๐ บาท เมื่อพยานสมัครเสร็จ นายทักษณีย์ยังให้เงินพยานอีกคนละ ๒,๐๐๐ บาท ก่อนกลับบ้านด้วย เชื่อว่าเงินที่นายทักษณีย์ให้ นางสาวนิภา นางรัฐนุ และนายสุวิทย์ เป็นเงินที่บุคคลทั้งสามได้รับมาจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตรงกับคำให้สัมภาษณ์ของนางสาวอิสราหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในรายการเรื่องเล่าเช้านี้ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๓.๑๐๐ ที่รับว่า พรรคได้ออกเงินให้ผู้สมัครเนื่องจากผู้สมัครไม่พร้อม จากพยานหลักฐานดังกล่าว ถ้าฟังเพียงนายทักษณีย์ เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และอดีตผู้ช่วยอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสาทิตย์ ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังว่า นายสาทิตย์ หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำของนายทักษณีย์ เชื่อว่า

เป็นเรื่องที่นายทักษนัย พานางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพามาสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว เป็นการกระทำโดยส่วนตัวของ นายทักษนัย ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ รู้เห็นเป็นใจให้นายทักษนัยนำนางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพาไปสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วจัดแถลงข่าวกล่าวหาพรรคไทยรักไทยว่าจ้างให้บุคคลทั้งสามสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จ

ประเด็นข้อ ๔ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวริทธิ์ ดันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้ายนายสุวัจน์ ธิปพิพัฒน์ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จเพื่อให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของนายสุวัจน์หรือพรรคไทยรักไทยหรือไม่ พยานหลักฐานสำคัญตามข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรชวริทธิ์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใสร้ายนายสุวัจน์ คือ เทปบันทึกภาพ และเสียงสนทนาระหว่างนายบรรชวริทธิ์ นายไทรกร พลสุวรรณ กับพันตำรวจโท รุทพล เนาวรัตน์ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านค่าย จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากพลตำรวจตรี ประสิทธิ์ ทำดี ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ตามคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ที่ ๑๕๕/๒๕๔๕ ซึ่งมอบหมายให้พันตำรวจโท รุทพล ทำการสืบสวนหาข่าวและตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย ร.๕๕ แผ่นที่ ๑๑ โดยได้ความว่า เป็นการลักลอบบันทึกภาพและเสียงไว้โดยพันตำรวจโท รุทพล จากกล้องขนาดเล็กที่กักตุนไว้ที่เนกไทของพันตำรวจโท รุทพล ซึ่งนายบรรชวริทธิ์และพันตำรวจโท รุทพล ได้วางแผนให้นายไทรกรมาพบที่โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๔ นาฬิกา และให้ พันตำรวจโท รุทพล แสดงตนเป็นหลานนายบรรชวริทธิ์และเป็นทนายความ การสนทนาดังกล่าว มีการถอดคำสนทนาตามแถบบันทึกภาพและเสียงตามเอกสารหมาย ร.๑๘๕ และ DVD หมายเลข ร.๑๘๖ โดยนายไทรกรเบิกความรับว่า เสียงและภาพในเทปบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวเป็นของพยาน พยานได้รับรองคำถอดแถบบันทึกการสนทนาไว้ในชั้นสืบสวนสอบสวนของอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง แต่มีการถอดคำสนทนาไม่ครบถ้วน ก่อนอื่นเห็นสมควรวินิจฉัยว่า คำสนทนาระหว่าง นายไทรกรกับนายบรรชวริทธิ์ดังกล่าว เป็นเรื่องที่น่าสงสัยว่าจ้างให้นายบรรชวริทธิ์ ใสร้ายนายสุวัจน์หรือไม่ ได้ตรวจคำถอดบันทึกการสนทนาเอกสารหมาย ร.๑๘๕ ประกอบเทปบันทึกภาพและเสียง การสนทนาดังกล่าวแล้ว ไม่มีคำสนทนาตอนใดที่บ่งชี้ให้เข้าใจได้เลยว่า นายไทรกรว่าจ้างให้นายบรรชวริทธิ์

ใส่ร้ายสมาชิกหรือบุคคลใดในพรรคไทยรักไทยไม่ว่าจะเป็นนายสุวัจน์ดังที่ผู้ร้องกล่าวหา คำพูดของ นายไทรกรที่กล่าวถึง นายสุวัจน์ว่า “ไม่ใช่ เราไม่รู้ว่ามันเป็นใคร ถ้าพี่บอกสุวัจน์ มหาพี มั่นก็ต้อง เป็นล้าน มั่นก็แล้วแต่ชื่อคน” เป็นเพียงการยกตัวอย่างประมาณค่าตอบแทนให้นายวรรชวริทธิ์เห็นว่า หากเป็นระดับนายสุวัจน์ ค่าตอบแทนก็เป็นล้านบาท และนายวรรชวริทธิ์ก็เข้าใจจึงถามว่า “มันมีสิทธิ ไร่ไหมละ” และนายไทรกรตอบชัดเจนว่า “มันก็แล้วแต่ชื่อคน ผมก็ประเมินไม่ได้” ทั้งคำพูดของ พันตำรวจโท รุทธพล ที่ว่า “ถ้า สุวัจน์ ลิปดพัลลภ ประมาณหนึ่งล้านได้” แสดงให้เห็นว่า พันตำรวจโท รุทธพล พยายามพุดนำถึง นายสุวัจน์ นายไทรกรจึงพุดว่า “มันก็ต้องนั่นสิ เพราะแกน” ทั้งก่อนที่จะมีการพุดเกี่ยวกับเรื่องการเปรียบเทียบค่าตอบแทนดังกล่าว คำสนทนาในเทปบันทึกภาพ และเสียงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นายไทรกรเชื่อว่านายวรรชวริทธิ์ได้รับเงินในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง จากพรรคไทยรักไทยและต้องการหาหลักฐานจากนายวรรชวริทธิ์ผู้คุมบุคคลหรือสมาชิกพรรคไทยรักไทย ที่จ่ายเงินให้นายวรรชวริทธิ์โดยผ่านทางนายบุญทวีศักดิ์หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย ดังจะเห็นได้จาก คำพูดของนายไทรกรที่ว่า “ทีนี้ ... จะให้ผมช่วยอย่างไร ถ้าถึงแค่พี่บุญทวีศักดิ์จะมีประโยชน์อะไร” และคำพูดของนายวรรชวริทธิ์ที่ว่า “นายถามนายสุรพงษ์ก็ได้ เราก็อยากรู้จักคนที่จ่ายให้เรา เราอยากจะได้ด้วยซี คุยตรง ๆ ซะไม่ดีกว่าเธอ ทำไม่ต้องให้พวกนี้มาชี้ นี่ก็สิ่งที่ผมต้องการ ใช้นั้นที่ว่า กิจไทยมันคง ใช้นี้ธรรมชาติไม่ทั้งคู่ ใช้อีธรรมชาติไปโดย นี่ก็มหา พวกนี้ชื่อ มองในแง่ดีทั้งนั้น ผมมอง ผมขอเวลาคิดสักนิด” นายไทรกรพุดย้ำว่า “ถ้าแค่กล่าวถึงบุญทวีศักดิ์ ประชาธิปัตย์ เขาก็ไม่ยอมลงทุน เพราะว่ามันไม่ถึงไทยรักไทยเพราะว่าบุญทวีศักดิ์ มันติดคุกอยู่แล้ว ไม่อยากไปซ้ำเติมเขาอีก ถ้าไม่ถึง ไทยรักไทย เขาก็ไม่ยอมลงทุน” และเห็นได้ชัดจากคำพูดของนายไทรกรที่ว่า “คืออย่างนี้ ในไทยรักไทย ใครก็ได้ ขอให้ เป็น ส.ส. ในไทยรักไทย ถ้าถึงคนใหญ่ ก็ดีกว่าคนเล็ก มันเหมือนมิได้ เราได้ ซิติเช่น แต่คุณต้องทำให้มันถึงให้ได้และลุงต้องเก็บหลักฐานที่เขาโอนเงินให้ลุง ๕,๐๐๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ลุงต้องเตรียมหลักฐาน ตรงนี้มาหมด ไม่อย่างนั้น ลุงจะไม่มีน้ำหนัก ใ้บุญทวีศักดิ์ มันส่งเงินให้ลุง เท่าไร แล้วใ้บุญทวีศักดิ์ มันบอกว่ นายมันที่ชื่ออะไรในไทยรักไทย” ซึ่งแสดงว่านายไทรกรต้องการให้นายวรรชวริทธิ์เปิดเผยถึงคนในพรรคไทยรักไทยที่จ่ายเงินไม่ว่าจะเป็นใครแต่จะต้องมีหลักฐานการโอนเงินให้นายวรรชวริทธิ์ที่โยงถึงบุคคลดังกล่าวเพื่อให้มีน้ำหนัก รวมทั้งคำพุดที่นายบุญทวีศักดิ์ว่า “นาย” หมายถึงคือใครในพรรคไทยรักไทยที่จ่ายเงินให้นายวรรชวริทธิ์ กรณีจึงมิใช่เป็นเรื่องที่นายไทรกรต้องการว่าจ้างนายวรรชวริทธิ์ให้ใส่ร้ายหรือปรักปรำผู้ใดในพรรคไทยรักไทยไม่ว่าจะเป็นนายสุวัจน์ดังที่ผู้ร้องกล่าวหา

เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว ประเด็นที่ว่า นายไทกรเป็นตัวแทนของนายสุเทพหรือไม่ รวมทั้งประเด็นอื่นตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ นอกจากนี้ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างนายบรรณวิทย์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคชีวิตที่ดีกว่า ใ้รายนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ กรรมการบริหารพรรคและผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทยว่าจ้างสมาชิกพรรคชีวิตที่ดีกว่าสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นข้อความเท็จ

ประเด็นข้อ ๕ ที่ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปีทมา ชายเกตุนายเกษมสันต์ ยอดสุรางค์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือไม่ ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาหลายเขต เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครคนเดียวได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาใหม่ และกำหนดให้เปิดรับสมัครในวันที่ ๘ ถึง ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา และในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นางสาวปีทมา ชายเกตุนายไชยวัฒน์ มณีรัตน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ ได้เดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งที่อาคารรับสมัครภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา แต่นางสาวปีทมาและนายไชยวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าวไม่ได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา คดีได้ความตามสำนวนการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการการเลือกตั้ง และนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามที่ได้แจ้งให้ผู้ร้องดำเนินเป็นคดีนี้ว่า นางสาวปีทมา นายไชยวัฒน์ และนายนิติธรรมวัฒน์ เป็นผู้สมัครจากพรรคคนขอปลดหนี้ มิใช่ผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง แต่ตามคำร้องบรรยายอ้างถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวไว้แล้ว จึงเป็นเพียงการบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับพรรคที่ผู้สมัครสังกัดคลาดเคลื่อนไปสำหรับนายเกษมสันต์ปรากฏว่าเป็นเพียงผู้ประสานงานหาผู้สมัครของพรรคคนขอปลดหนี้ มิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง การที่คำร้องของผู้ร้องยกข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสาระสำคัญของข้อหาอยู่ที่การกระทำตาม

ข้อกล่าวหา แม้ผู้ร้องจะบรรยายคำร้องเกี่ยวกับพรรคและชื่อของผู้สมัครบางคนคลาดเคลื่อนไป ก็ถือว่าเป็นรายละเอียด ขอบที่จะพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

ปัญหาชั้นนี้มีว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรรุ ได้ร่วมกับนายชาลิน พวงศ์ ณ อรุชยา คนสนิทนายไทรรงค์ สุวรรณศิริ รองหัวหน้าพรรคและเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กับพวก ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ดังกล่าวหรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ ตามทางไต่สวน มีบันทึกถ้อยคำของ พันตำรวจตรี ถาวร ผลกล้า ผู้ควบคุมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เอกสารหมาย ร.๑๑๕ พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รองผู้บังคับการตำรวจภูธร สถานีตำรวจภูธรอำเภอสงขลา จังหวัดสงขลา หัวหน้าควบคุมสั่งการการปฏิบัติ เอกสารหมาย ร.๑๑๔ และนายอนุชาต สุภัทรประทีป นายอำเภอเมืองสงขลา นายชวิช หล้าเบญจสะ ผู้สื่อข่าวประจำหนังสือพิมพ์เดลินิวส์จังหวัดสงขลา นางสาวปัทมา ชายเกตุ กับนายนิติธรรมวัฒน์ รัตนสุวรรณ ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคคนขอปลดหนี้ เป็นพยานเบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่พยานได้ให้ไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย ร.๑๐๕ ร.๑๑๒ ร.๑๐๖ และ ร.๑๐๘ ตามลำดับ ได้ความจากพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายอนุชาต และนายชวิช ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ได้มีกลุ่มรักสงขลาทางเดินที่ ๒ หลัง ชุมนุมที่บริเวณหน้าสถานที่รับสมัครเลือกตั้งประมาณ ๔๐ ถึง ๕๐ คน โดยมีนายชาลิน พวงศ์ ณ อรุชยา ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชน สถานีชุมชนคลื่น เอฟเอ็ม ๙๗ เมกะเฮิรตซ์ เป็นแกนนำกล่าวปราศรัยเรียกร้องให้ประชาชนชาวสงขลา มาร่วมชุมนุมและขอเรื่องมิให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองพรรคเล็กอื่นลงสมัครแข่งขันกับผู้สมัครพรรคไทยรักไทย สลับกับกล่าวโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทย วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ นายชาลิน ยังเป็นแกนนำกล่าวปราศรัยโจมตีรัฐบาลและพรรคไทยรักไทยเช่นเดิมและขอเรื่องพรรคการเมืองพรรคเล็กให้ล้มเลิกการสมัคร โดยมีการตะโกนโห่ ตบมือ เป็นระยะ ๆ สลับกับการกล่าวโจมตีให้ร้ายกัน และมีผู้ชุมนุมประมาณ ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ คน เวลาประมาณ ๕.๓๐ นาฬิกา นางสาวกนกพร สวัสดิ์ฤทธิธณ ผู้สมัครพรรคพลังประชาชนเดินทางมาสมัคร แต่ผู้ชุมนุมไม่ทราบว่านางสาวกนกพรเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมทราบว่ามิใช่ผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัคร จึงมีปฏิกิริยาโต้ตอบให้ร้องขับไล่นางสาวกนกพร ทำให้นางสาวกนกพรกลัวไม่กล้าออกไป และตามบันทึกถ้อยคำของนายอนุชาตตามเอกสารหมาย ร.๑๐๕

ยังได้ความอีกว่า ผู้ชุมนุมได้ตะโกนผ่านโทรโข่งด้วยวาจาหยาบคายและด่านางสาวกนกพรว่า “อิหน้าด้าน ขอคูหน้าหน่อย ให้ออกมาแสดงตัว” “มือป็นรับจ้างได้เงินมาทำอะไร” และด่าด้วยถ้อยคำเสียดสีต่าง ๆ นายณัฐนาทได้บอกนางสาวกนกพรว่า รอให้เหตุการณ์สงบก่อนแล้วค่อยกลับ ตรงกับบันทึกถ้อยคำของนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์และให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๑๑๐ ว่า ขณะนางสาวกนกพรเดินเข้าไปยังสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมยังไม่ทราบว่าเป็นผู้สมัคร เมื่อนางสาวกนกพรขึ้นใบสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมก็ได้ทราบ ผู้ชุมนุมบางส่วนได้เข้ามาที่ข้างสถานที่ที่รับสมัครและสามารถมองเห็นกันได้ใช้โทรโข่งพูดตะโกนโห่ด่าด้วยถ้อยคำหยาบคายและไล่ให้ออกไปอย่ามาสมัครเลยและให้นางสาวกนกพรแสดงตัวให้คูหน้าหน่อยว่า ผู้นี้หรือจะมารับใช้ชาวสงขลา พร้อมขู่ตะโกนและโห่ตลอดเวลา ทำให้นางสาวกนกพรตกใจกลัว ไม่กล้ากลับออกไป ได้ความจากถ้อยคำของพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายณัฐนาท และนายรัช ต่อไปว่า ในเวลาต่อเนื่องกัน นายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยเดินทางมาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมได้โห่กับตะโกนด่าและกล่าวโจมตี ขว้างขวดน้ำพลาสติก นายชาติได้ประกาศให้เฉพาะนายวันชัยกับผู้ติดตามเข้าไปสมัครนอกนั้นห้ามมิให้เข้า กลุ่มผู้ชุมนุมกับกลุ่มผู้สนับสนุนนายวันชัยต่างตะโกนด่ากันและกัน จนมีการชุลมุนยื้อแย่งกัน จนกระทั่งมีการกันทั้งสองฝ่ายออกจากกันเพื่อมิให้เกิดการปะทะกัน เมื่อพันตำรวจตรี ถาวรกับพวกแยกสองกลุ่มออกจากกันแล้ว จึงได้นำนายวันชัยกับพวกเข้าไปในสถานที่ที่รับสมัครระหว่างนั้นเจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งได้นำนางสาวกนกพรออกจากสถานที่ที่รับสมัคร หลังจากนายวันชัยสมัครเสร็จและจะออกจากสถานที่ที่รับสมัคร กลุ่มผู้ชุมนุมก็ยังตะโกนโห่ไล่และด่า “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” ต่อมาเวลาประมาณ ๑๕ นาฬิกา นายวิระวัฒน์ พรหมคง ผู้สมัครพรรคประชากรไทยได้เดินทางมาสมัคร และเวลาประมาณ ๑๖ นาฬิกา นายไชยวัฒน์ นายนิติธรรมวัฒน์ และนางสาวปัทมา ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ เดินทางโดยรถยนต์ผู้มาถึง กลุ่มผู้ชุมนุมได้ตะโกนด่าไล่และขอร้องไม่ให้สมัคร และเกิดการชุลมุนกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้เข้าไปแยก จังหวะนั้นมีผู้ชุมนุมเข้าไปประชิดแล้วก็มารบกวนนายวิระวัฒน์ผู้สมัครตามภาพถ่ายหมายเลข ร.๑๒๕ และขอร้องไม่ให้สมัคร นายรัชได้ถ่ายภาพไว้ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครได้พาผู้สมัครทั้งสองพรรคเข้าไปในสถานที่ที่รับสมัคร โดยนายวิระวัฒน์สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา ได้ความจากถ้อยคำของนายณัฐนาทว่า ขณะผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ลงจากรถ กลุ่มผู้ชุมนุมรู้ว่า ผู้สมัครจากพรรคเล็กมาสมัครเพิ่มเติม ได้มีการขว้างขวดน้ำพลาสติก

สถานี และโหดโหด ขณะนางสาวปัทมาลงจากรถคนสุดท้าย กลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปขัดขวางไม่ให้เข้าไปสมัคร และมีการขู่แย่งจุดกระชาคนางสาวปัทมา ซึ่งมีอาการตกใจเซเกือบล้ม แต่นายนฤนาทประคองไว้ทัน จากนั้นพยานได้พาผู้สมัครเข้าไปในสถานที่รับสมัคร ส่วนคนขับรถตื้อตื้อใจกลัวได้ขับรถพาผู้ที่อยู่ในรถออกไป นายชาติพุดผ่านเครื่องขยายเสียงในลักษณะข่มขู่เกมขอร้องไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปสมัคร นายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ให้ถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๐ ด้วยว่า เมื่อกลุ่มของพรรคคนขอปลดหนี้ เดินทางโดยรถยนต์มาถึงหน้าประตูทางเข้า ก็มีเสียงโหดโหด คำคำหยาบและคำ “ไอ้เหี้ย ไอ้เหี้ย” ขณะผู้สมัครลงจากรถก็ได้เกิดขุมนประชิดตัวผู้สมัคร และมีการขู่แย่งผลักกันจนเจ้าหน้าที่ต้องเข้าช่วยผู้สมัคร นายนฤนาท นายอำเภอเมืองสงขลา กับเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแยก แล้วนำผู้สมัครเข้าไปสมัครจนเรียบร้อย นางสาวปัทมา เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำตามเอกสารหมายเลข ร.๑๐๖ และเบิกความว่า เมื่อไปถึงสถานที่ที่รับสมัคร มีผู้ชุมนุมจำนวนมาก พยานตกใจว่าเกิดอะไร ขณะพยานลงจากรถก็ได้มีผู้ชุมนุมเข้ามาขู่แย่งเอกสารจนเซถลา นายอำเภอกับเจ้าหน้าที่ได้พาพยานและนายไชยวัฒน์เข้าไปสมัคร แต่พยานสมัครไม่ได้ เพราะมารู้ว่าเอกสารที่ติดตัวมาไม่ครบและหมดเวลารับสมัคร ภายหลังทราบว่าเอกสารดังกล่าวตกหล่นและเจ้าหน้าที่ที่มาในรถเก็บได้ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์ แม้จะสมัครได้แต่ได้ความตามบันทึกถ้อยคำเอกสารหมายเลข ร.๑๐๘ ว่า พยานลงจากรถเป็นคนแรกได้มีผู้ชุมนุมประมาณ ๓ ถึง ๔ คน เข้ามาดึงและพูดทำนองข่มขู่พยานไม่ให้สมัคร แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พาพยานฝากกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปสมัคร แม้นางสาวปัทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี แต่คำของพยานทั้งสองตรงกับถ้อยคำของพันตำรวจตรี ถาวร พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ นายนฤนาท นายสมพร และนายรัชชังกล่าว ถ้อยคำของพยานจึงมีน้ำหนักรับฟังเป็นจริงได้ เมื่อพิจารณาประกอบกับภาพถ่ายหมายเลข ร.๑๒๕ เชื่อว่าการชุมนุมของผู้ชุมนุมดังกล่าวแม้ไม่มีอาวุธ แต่ก็มิได้กระทำไปด้วยความสงบและเรียบร้อย หากแต่มีการกระทำต่อนางสาวปัทมากับนายนิติธรรมวัฒน์ ในลักษณะที่ทำให้ผู้สมัครทั้งสองคนไม่สะดวกที่จะเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ตามปกติ ทั้งตามบันทึกถ้อยคำของนายรัชชัง เอกสารหมายเลข ร.๑๑๒ ได้ความว่า ในช่วงที่นายวันชัยเดินเข้าไปสมัครและมีการขุมนเป็นจังหวะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจพานางสาวกนกพรกระโดดออกทางด้านข้างของสถานที่ที่รับสมัครไป เจือสมกับข้อเท็จจริงในรายงานการประชุมคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ครั้งที่ ๒๖/๒๕๔๕ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ท้ายคำแถลงคัดค้านถ้อยคำของนาวาอากาศเอก ฉัฐนันท์ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แม้เป็นการบันทึกเรื่องที่นายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา

ร้องเรียนเกี่ยวกับคุณสมบัติของนางสาวกนกพร แต่ก็ได้แสดงถึงเหตุการณ์ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ว่านางสาวกนกพรผู้สมัครเดินทางมาสมัครโดยไม่เข้าทางประตูหน้า เมื่อสมัครเสร็จแล้วก็ได้กระโดดข้ามรั้วออกไป ลักษณะเช่นนี้บ่งชี้ว่า กลุ่มผู้ชุมนุมได้กระทำการอันทำให้ผู้สมัครเกิดความกลัว มิฉะนั้นคงไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น เจือสมกับคำของนางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ การที่ผู้ชุมนุมได้กระทำการดังกล่าวแก่นางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ ที่จะเข้าไปสมัครรับเลือกตั้ง ย่อมเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้สมัครทั้งสองคนเกิดไม่สะดวกหรือติดขัดในการเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งได้ตามปกติ อันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั้งสอง ตามความหมายคำว่า “ขัดขวาง” ซึ่งพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้ว่า ทำให้ไม่สะดวก ทำให้ติดขัด แม้ในที่สุดนางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ สามารถเข้าไปสมัครได้ก็ตาม การกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุมก็ย่อมถือว่าเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครทั้งสองคนดังกล่าว ตรงกับผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ที่มีนาวาอากาศเอก ฌันจน์ท์ เป็นประธานอนุกรรมการ โดยนาวาอากาศเอก ฌันจน์ท์ เบิกความว่า จากผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เชื่อว่ามีการขัดขวางในลักษณะคุกคามมิให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง แม้ปรากฏว่านางสาวปีทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ ไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้ เพราะนางสาวปีทมาขาดเอกสารสำคัญ คือ ไม่มีรูปถ่าย สำเนาบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน และเอกสารการแต่งตั้งสมุห์บัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ได้ความตามบันทึกถ้อยคำของนางสาวสุทธา เหมือนแก้ว สมุห์บัญชีของนางสาวปีทมา ที่นั่งมาในรถพร้อมกับนางสาวปีทมาให้การไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๕ ว่า ขณะกลุ่มผู้ชุมนุมกลุ่มหนึ่งที่รถ ได้จุดดิ่งผู้สมัครที่ลงไป ๓ คน แล้วขู่ว่าจะผลักกัน พร้อมกับตะโกนคำด้วยคำหยาบคายและขับไล่ให้ขึ้นรถกลับไป มีเอกสารบางส่วนของผู้สมัครตกหล่นอยู่นอกรถ ผู้อำนวยการพรรคเก็บไว้ได้แล้วโยนเข้ามาในรถ ส่วนนายนิติธรรมวัฒน์นั้น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดสงขลา ประกาศไม่รับรองสิทธิการรับเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่รับรองผลคะแนนเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ที่นายนิติธรรมวัฒน์ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๕ จังหวัดสงขลาด้วย ก็ไม่มีผลลบถึงการกระทำอันเป็นการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งที่เกิดขึ้นกับนายนิติธรรมวัฒน์ผู้สมัครได้ ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนายแพทย์เกรียงศักดิ์ หลิวจันทร์พัฒนา นายณรงค์ สุขจันทร์ ปลัดอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ นายไพฑูรย์ เจ๊ะแฮ

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลา และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม วรรณตุง ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสงขลา มาเป็นพยานเบิกความนั้น สำหรับนายแพทย์เกรียงศักดิ์เมื่ออยู่ในการกลุ่มผู้ชุมนุมคนรักสงขลาในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ แต่ก็เบิกความเพียงว่า เห็นเหตุการณ์ที่มีผู้ชุมนุมก็มาราบผู้สมัครแต่ก็ไม่ทราบว่าผู้ นั้นเป็นใคร คำเบิกความของนายแพทย์เกรียงศักดิ์จึงยังไม่พอหักล้างถ้อยคำประจักษ์พยานที่อยู่ในขณะผู้สมัครสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้ประสบเหตุในลักษณะที่มีการจัดขบวนการเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งในวันดังกล่าว ส่วนนายณรงค์ นายไพฑูรย์ และพันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรม ขณะเกิดเหตุพยานทั้งสามทำหน้าที่รับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งและนั่งอยู่ที่โต๊ะทำงานภายในสถานที่ที่รับสมัคร แม้จะมองเห็นกลุ่มผู้ชุมนุม แต่ในวันเกิดเหตุวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ได้รับความจากนายแพทย์เกรียงศักดิ์ว่า มีผู้ชุมนุมประมาณ ๕๐๐ คน แม้นายณรงค์จะบ้ายเบี่ยงว่ามีผู้ชุมนุมเพียง ๔๐ ถึง ๕๐ คน แต่ได้ความว่าก่อนที่กลุ่มสมาชิกพรรคคนขอปลดหนี้เดินทางมาสมัครนั้น มีผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยพร้อมผู้สนับสนุนหลายคนและพรรคการเมืองพรรคเล็กอื่นเดินทางมาสมัครก่อนและเกิดการชุลมุนกันจนเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครจำนวนมากต้องแยกกลุ่มผู้สมัครกับกลุ่มผู้ชุมนุมออกจากกัน โอกาสที่พยานทั้งสามซึ่งทำหน้าที่อยู่ด้วยนั้นจะสังเกตเห็นเหตุการณ์ที่มีการจัดขบวนผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้จึงมีน้อย ทั้งตามหนังสือรายงานข้อเท็จจริงตามเอกสารหมายเลข ๑๑๘๘ ที่พันตำรวจเอก (พิเศษ) สุธรรมรายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้ง แม้จะรายงานข้อเท็จจริงที่อ้างว่าผู้มาชุมนุมได้ทำการจัดขบวนปิดล้อมไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปที่สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้เป็นเช่นนั้น กล่าวคือ ขณะรับสมัครมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อยู่ในเหตุการณ์ อาทิเช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา นายอำเภอเมืองสงขลา นายผดุง นัฏฐาพรพงศ์ ผู้ตรวจราชการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เมื่อนายสมพร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พันตำรวจตรี ถาวร ผู้ควบคุมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา พันตำรวจเอก พงษ์ศักดิ์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสงขลา และนายณัฐนาท นายอำเภอเมืองสงขลา ต่างให้ถ้อยคำในลักษณะเดียวกันว่า มีการกระทำอันเป็นการจัดขบวนแก่ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ในการเข้าไปสมัครยังสถานที่ที่รับสมัคร แต่การกระทำของกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวมิได้ถึงขนาดปิดล้อมไม่ให้ผู้สมัครเข้าไปสมัครรับเลือกตั้งเสียทีเดียวที่พยานผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่าไม่มีการจัดขบวนผู้สมัครจึงไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานดังกล่าวได้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า กลุ่มผู้ชุมนุมบางคนได้จัดขบวนการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปีพามาและนายนิติธรรมวัฒน์ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้จริง

ปัญหาต่อมาที่ว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย เสนเนียม นายวิรัตน์ กัลยาศิริ นายเจือ ราชสีห์ และนายประพร เอกอรุ ได้ร่วมกับนายชาติ และกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวหรือไม่ ตามทางไต่สวน นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา เบิกความรับรองบันทึกถ้อยคำที่พยานให้ไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวน สอบสวนเอกสารหมายเลข ร.๑๑๘ ว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ พยานดำเนินการสมัครเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๑ นาฬิกา แล้วไปรับประทานอาหารเที่ยง หลังจากนั้นพยานได้ขับรถผ่านไปที่บริเวณที่ที่รับสมัคร เห็นนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และอีกคนหนึ่งจำไม่ได้ในระยะ ๓๐ เมตร พุดคุยกับผู้ชุมนุม และเบิกความยืนยันว่า ขณะที่เห็นบุคคลทั้งสี่อยู่ในช่วงเวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา ไม่เกิน ๑๔ นาฬิกา ส่วนนายวันชัย ปริญญาศิริ ผู้สมัครพรรคไทยรักไทย เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสงขลา เบิกความรับรอง บันทึกถ้อยคำที่พยานให้ไว้ต่ออนุกรรมการสืบสวนสอบสวน เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ และ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๑๓ และ ร.๑๓๑ ว่า พยานพบนายวิรัตน์ นายเจือ นายวินัย และนายประพร พุดคุยอยู่กับผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๑ นาฬิกา นอกจากถ้อยคำของพยานทั้งสองจะแตกต่างกันในเรื่องเวลาที่พบเห็นบุคคลทั้งสี่แล้ว นายวันชัยเพิ่งให้ถ้อยคำในเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๑๓๑ ภายหลังจากที่ให้การครั้งแรกแล้วประมาณเดือนเศษ มิได้ให้การในครั้งแรกในวันเดียวกับวันที่ นายทวีศักดิ์ไปให้การในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ ยิ่งกว่านั้น นายรัชช ผู้สื่อข่าวเดลินิวส์ ที่ไปทำข่าว การชุมนุมในระหว่างวันที่ ๘ และ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เบิกความว่า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๕ ไม่มีสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปที่บริเวณสถานที่ที่รับสมัครและที่ที่มีการชุมนุม แต่วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ มีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายวิรัตน์ กับพวกไปยื่นเอกสารเกี่ยวกับการร้องเรียน การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคการเมืองพรรคเล็กในเขตเลือกตั้งที่ ๕ ตามเอกสารหมายเลข ถ.๒๐๓ และภาพถ่ายหมายเลข ถ.๒๐๘ ตรงกับทางนำสี่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ว่า ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ได้นำเอกสารพร้อมหลักฐาน มีแผ่นซีดีและเงินยื่นต่อนายไพฑูรย์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ตามเอกสารหมายเลข ถ.๒๐๓ และภาพถ่ายหมายเลข ถ.๒๐๘ โดยนายเจือ เบิกความว่า บริเวณที่พยานกับพวกนำหนังสือร้องเรียน และหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริตไปยื่นต่อ นายไพฑูรย์กับบริเวณที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง อยู่คนละบริเวณกัน โดยมีรั้วกั้น ส่วนนายถาวรนั้น ไม่มีพยานคนใดยืนยันว่าอยู่ในกลุ่มผู้ชุมนุมในวันที่ ๘ หรือ

๕ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยนายถาวรเบิกความว่า วันที่ ๘ และ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ พยานอยู่บ้านห่างจากสถานที่ที่รับสมัครเลือกตั้งประมาณ ๕๐ กิโลเมตร คำของนายเจือและนายถาวรจึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือคดีฟังไม่ได้ว่า นายถาวร รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นายวินัย นายวิรัตน์ นายเจือ และนายประพร ไปอยู่รวมในกลุ่มผู้ชุมนุมตามถ้อยคำของนายวันชัยและนายทวีศักดิ์ดังกล่าว พยานหลักฐานนอกจากนี้ ไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงอันใดที่บ่งชี้ว่าสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ชุมนุมหรือนายชาติ นพวงศ์ ณ ออยุธยา แกนนำในการชุมนุม ที่ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของนางสาวปัทมาและนายนิติธรรมวัฒน์ ผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ ข้อที่อ้างว่านายชาติเป็นคนสนิทนายไตรรงค์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นำนายไตรรงค์มาเบิกความยืนยันชัดเจนว่า พยานไม่มีความสัมพันธ์อันใด หรือเกี่ยวข้องกับนายชาติ และนายชาติก็ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วย คำฟังแต่เพียงมีภาพถ่ายของนายไตรรงค์ แวนอยู่ในที่ทำงานของนายชาติ จึงยังไม่อาจรับฟังว่า นายชาติเป็นคนสนิทหรือเกี่ยวข้องกับพรรคหรือสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครพรรคคนขอปลดหนี้ตามคำร้อง

ประเด็นข้อ ๖ ที่ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ตามคำร้องได้หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่นำมาเป็นเหตุขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังวินิจฉัยมาแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุอันอาจยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ คงมีประเด็นเกี่ยวกับผู้ร้องที่ ๒ ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเป็นเหตุอันอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องหรือไม่ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคอันเป็นเท็จให้แก่นางสาวนิภา นางรัชну และนายสุวิทย์ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันเพื่อนำไปเป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าคุณคนทั้งสามไม่มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ (๔) จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๗ คน แต่ปรากฏว่าเป็นบุคคลผู้สมัครซึ่งขาดคุณสมบัติรับเลือกตั้งในลักษณะเดียวกันถึง ๓๐ คนเศษ เช่นนี้ นับว่าเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อการเลือกตั้งอันเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างมากเกินกว่าปกติ ทั้งส่งผลเสียหายแก่ประเทศชาติโดยรวม นับว่าเป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงต้องด้วยเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้อง

สำหรับประเด็นการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ นั้น การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมิใช่โทษทางอาญา เป็นเพียงมาตรการทางกฎหมายที่เกิดจากผลของกฎหมายที่ให้ยุบพรรคการเมืองซึ่งกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อมิให้ผู้บริหารพรรคการเมืองใดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีโอกาสกระทำการใดที่จะก่อให้เกิดความเสียหายบ้านเมืองซ้ำอีกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) มาตรา ๓๖ บัญญัติรับรองให้บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะเป็นในรูปใดและไม่ว่าประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ ให้มีผลใช้บังคับต่อไป และให้ถือว่าประกาศหรือคำสั่งตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น ไม่ว่าในการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้นจะกระทำก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ จึงมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และนำมาใช้บังคับย้อนหลังเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามคำร้องได้ แม้การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าวได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ประกาศดังกล่าวใช้บังคับก็ตาม

อนึ่ง แม่นางสาวอิสราหรือพรณารินทร์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและมีผลให้พ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ส่งผลให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งคณะ จำนวน ๕ คน พ้นจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับผู้ถูกร้องที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๖ (๔) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ก่อนวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ก็ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ดังกล่าว พ้นจากการต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งตนเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่มีการกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้

อาศัยเหตุดังกล่าวจึงให้ยุบพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) ประกอบมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๕ คน ตามเอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๑ ของอัยการสูงสุดผู้ร้อง มีกำหนดคนละห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ยกคำร้องเฉพาะในส่วนที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการรัฐธรรมนูญ